

ALASNIIDU LASTEAED

ÕPPEKAVA

Tallinn 2020

SISUKORD

ÜLDSÄTTED.....	5
LASTEAIJA LIIK JA ERIPÄRA	6
Liik:	6
Eripära:	6
ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID, PÕHIMÕTTED, SISU JA LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED ÕPPEKAVA LÄBIMISEL VANUSETI.....	8
Üldeesmärk.....	8
Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted	8
Õppe- ja kasvatustegevuse sisu	8
Valdkond <i>Mina ja keskkond</i>	9
Valdkond <i>Keel ja kõne</i>	10
Valdkond <i>Eesti keel kui teine keel</i>	11
Valdkond <i>Matemaatika</i>	11
Valdkond <i>Kunst</i>	12
Valdkond <i>Muusika</i>	13
Valdkond <i>Liikumine</i>	14
2-3 AASTASE LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED.....	16
2-3 AASTASE LAPSE ÜLDOSKUSED.....	16
2-3 AASTASE LAPSE AINEVALDKONNAD	18
3-4 AASTASE LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED	25
3-4 AASTASE LAPSE ÜLDOSKUSED	25
3-4 AASTASE LAPSE AINEVALDKONNAD.....	27
4-5 AASTASE LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED.....	37
4-5 AASTASE LAPSE ÜLDOSKUSED	37
4-5 AASTASE LAPSE AINEVALDKONNAD	39

5-6 AASTASE LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED.....	49
5-6 AASTASE LAPSE ÜLDOSKUSED	49
5-6 AASTASE LAPSE AINEVALDKONNAD	50
6-7 AASTASE LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED.....	60
6-7 AASTASE LAPSE ÜLDOSKUSED	60
6-7 AASTASE LAPSE AINEVALDKONNAD	62
ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS	74
Lasteaia õppeaasta perioodi pikkus.....	74
Päevakava koostamise põhimõtted.....	74
Rühma õppeaasta tegevuskava struktuur	74
Õppe- ja kasvatustegevuse päeviku täitmine ELIIS-i keskkonnas.....	75
LAPSE ARENGU ANALÜÜSIMISE JA HINDAMISE PÕHIMÕTTED NING KORRALDUS	76
Lapse arengu hindamine ja analüüsimine	76
Arengumapp	76
Lapsevanemaga arenguveestluse läbiviimise kord	77
Koolivalmiduskaart	77
Alasniidu Lasteaia koolivalmiduskaardi väljastamise kord	78
ERIVAJADUSEGA LAPSE ARENGU TOETAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS.....	80
Arenguliste erivajadustega laste välja selgitamine.....	81
Andekas laps.....	81
Lapsevanemate teavitamine	82
Individuaalne töö lastega.....	82
Koostöö teiste institutsioonidega.....	82
Dokumentatsioon.....	83
Individuaalse arenduskava koostamine	83
LAPSEVANEMAGA KOOSTÖÖ PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS.....	85
Lastevanemate koosolekute läbiviimise kord.....	85

LASTEAIJA ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD.....	87
Lisa 1. LAPSEVANEMAGA ARENGUVESTLUSE KOKKUVÕTE.....	88
Lisa 2. LASTEVANEMATE ARENGUVESTLUSTE ARUANNE.....	89
Lisa 3. KÄITUMISE JÄLGIMISE PÄEVIK.....	90
Lisa 4. LAPSE INDIVIDUAALSE ARENGU JÄLGIMISE KAART.....	92
Lisa 5. LAPSE INDIVIDUAALNE ARENDUSKAVA.....	93
Lisa 6. LASTEVANEMATE KOOSOLEKU PROTOKOLL	98

ÜLDSÄTTED

Alasniidu Lasteaia õppekava on õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, mille koostamise aluseks on Vabariigi Valitsuse 29. mai 2008. a määrusega nr 87 kinnitatud „Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava”.

Lasteaia õppekava on aluseks rühma tegevuskava koostamisel, õppe- ja kasvatustegevuste läbiviimisel, laste arengu jälgimisel ja hindamisel, töös erivajadustega lastega ning koostöö korraldamiseks lapsevanematega ja nende nõustamisel õppe- ja kasvatusküsimustes.

Lasteaias toimub õppimine mänguliste tegevustena lähtuvalt õppe- ja kasvatusvaldkondade eesmärkidest ja sisust ning õppe- ja kasvatustegevuse korraldusest.

Lapse arengu toetamine lasteasutuses on meeskonnatöö, mille toimimise eest vastutab lasteasutuse direktor ja tööd koordineerib õppejuht. Lasteasutuse õppekava koostamisest ja arendamisest võtab osa lasteasutuse pedagoogiline personal.

Alasniidu Lasteaia õppekava läbimisel väljastatakse kooli minevale lapsele koolivalmiduskaart, milles on kirjeldatud lapse arengu tulemused.

LASTEAIJA LIIK JA ERIPÄRA

Liik:

- Alasniidu Lasteaed, (edaspidi: lasteaed), on Harku Vallas asuv munitsipaalõppeasutus, mis juhindub oma tegevuses riigi ja kohaliku omavalitsuse seadustest, määrustest ja õigusaktidest ning lasteasutuse põhimäärusest.
- Lasteaia aadress on Puisniidu 7, Tiskre küla, Harku vald, Harjumaa.
- Lasteaias on kaheksa rühma. Alasniidu Lasteaia peamajas, aadressil Puisniidu 7, asub kuus rühma ja Alasniidu Lasteaia filiaalis, aadressil Järvekalda tee 14, asub kaks rühma.
- Lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevus toimub eesti keeles integreeritud mänguliste tegevustena.
- Lasteasutus võib korraldada huvitegevust ja –koolitust.
- Lasteaial on kodulehekülg www.alasniidulasteaed.eu, lisaks kajastatakse lasteaia jooksvaid tegevusi ka lasteaia ELIIS- keskkonnas, FB lehel ja Instagram`is.

Eripära:

Lasteaia eripära ja omanäolisus väljendub neljas valdkonnas:

1. Lasteaia esimeseks eripära loojaks on tema nimi – Alasniidu. Rühmad on saanud oma nimed niitudel õitsevate lillede järgi: Kassikäpp, Nurmenukk, Karukell, Pääsusilm, Kuldking, Hiirehernes, Luigelill ja Kukesaba – kõik nimed on liitsõnad, mis annavad lisaväärtuse rühma logode ja sümboolika tekkimisele. Igal rühmal on tema nimele vastav sümboolika.
2. Teiseks eripäraks on terviseedendus, oleme ühinenud Tervist Edendavate Lasteaedade Võrgustikuga.

Tervisekasvatus lähtub kolmest põhimõttest:

- Lapse arengule ja tervisele soodsate tingimuste loomine - eakohane päevakava, küllaldane liikumine värskes õhus ja tervislik toit.
- Tervislike harjumuste kujundamine, lapse arusaamine tervise hoidmise vajalikkusest ja võimalustest.
- Koostöö arendamine ja tugevdamine laste, lasteaia personali ja lastevanemate vahel tervislike harjumuste kujunemisel.

3. Kolmas eripära on projektõpe. Lapsest lähtuv õppe- ja kasvatustegevus võimaldab läbi erinevate projektide saavutada koolivalmidus lapse huvisid ja individuaalset arengut arvestades.
4. Neljandaks eripäraks on õpetaja autonoomsus kasutada õppe- ja kasvatustegevuse rikastamiseks erinevaid õpetamismetoodikaid lähtudes oma rühma koosseisust ja laste vanuselistest eripäradest.

ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID, PÕHIMÕTTED, SISU JA LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED ÕPPEKAVA LÄBIMISEL VANUSETI

Üldeesmärk

Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk on toetada lapse mitmekülgset ja järjepidevat arengut kodu ja lasteaia koostöös. Üldeesmärgist lähtuvalt toetab õppe- ja kasvatustegevus lapse kehalist, vaimset, sotsiaalset, emotsionaalset arengut, lapse algatusvõimet ja loovust, mille tulemusel kujuneb lapsel terviklik ja positiivne minapilt, ümbritseva keskkonna mõistmine, eetiline käitumine ning algatusvõime, esmased tööharjumused, kehaline aktiivsus ja arusaam tervise hoidmise tähtsusest.

Üldeesmärgid tulenevad eelmise õppeaasta analüüsist nii lasteaia kui rühma tasandil, millest lähtutakse lasteaia tegevuskava koostamisel.

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

Õppe- ja kasvatustegevust kavandatakse arvestades lapse individuaalsust ja erivajadusi, kaasates tugispetsialiste, lapsevanemaid ja õpetajaid. Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine on paindlik ja võimaldab õpetajal teha vajadusel muudatusi. Projektiteemast tulenevad õppe- ja kasvatustöö tegevused planeeritakse laste huvidest lähtuvalt ja projektõppe eesmärgid, tulemused ja analüüs kajastuvad ELIIS-i keskkonnas.

Lähtuvalt lasteaia õppekavast, lasteaia aasta tegevuskavast ja rühma laste vanusest ning eripärast koostavad õpetajad järgmise õppeaasta tegevuskava 31. augustiks, mille kinnitab õppejuht hiljemalt 15. septembriks.

Õppe- ja kasvatustegevuse sisu

Õppe- ja kasvatustegevuse seob tervikuks lapse elust, tema huvidest ja ümbritsevast keskkonnast tulenev temaatika. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel lõimitakse järgmisi tegevusi: kuulamine, kõnelemine, lugemine ja kirjutamine, vaatlemine, uurimine, võrdlemine, arvutamine ning mitmesugused liikumis-, muusika- ja kunstitegevused. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, sisu, kavandamine ja korraldus ning lapse arengu eeldatavad tulemused esitatakse seitsmes valdkonnas:

- 1) mina ja keskkond;
- 2) keel ja kõne;

- 3) eesti keel kui teine keel;
- 4) matemaatika;
- 5) kunst;
- 6) muusika;
- 7) liikumine.

Valdkond *Mina ja keskkond*

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) mõistab ja tunnetab ümbritsevat maailma terviklikult;
- 2) omab ettekujutust oma minast ning enda ja teiste rollidest elukeskkonnas;
- 3) väärtustab nii eesti kultuuritraditsioone kui ka oma rahvuse kultuuritraditsioone;
- 4) väärtustab enda ja teiste tervist ning käitub tervislikult ning ohutult;
- 5) väärtustab keskkonda hoidvat ja keskkonnahoidlikku mõtteviisi;
- 6) märkab nähtusi ja muutusi looduses.

Valdkonna *Mina ja keskkond* sisu:

- 1) sotsiaalne keskkond: mina, perekond ja sugulased, kodu, lasteaed, kool, ametid, kodumaa, eesti rahva tähtpäevad, kombed, teised rahvused Eestis, lapsed mujal maailmas, üldnimelikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid; tervise väärtustamine, tervislik toitumine, inimkeha; ohuallikad ning ohutu käitumine;
- 2) looduskeskkond: kodukoha loodus, muutused looduses, elukeskkond, inimese mõju loodusele;
- 3) tehiskeskkond: ehitised, kodutehnika, jäätmed, transpordivahendid, jalakäija ohutu liiklemine, turvavarustus, virtuaalkeskkond.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine ja korraldamine:

- 1) valitakse valdkonna temaatika lapse igapäevaelust ja teda ümbritsevast keskkonnast, mis hõlmab sotsiaalset keskkonda, loodus- ja tehiskeskkonda, sealhulgas tervise- ja liikluskasvatust;
- 2) suunatakse last ümbritsevat maailma märkama, uurima ning kogema mängu ja igapäevatoimingute kaudu, võimaldades lapsel ümbritsevat tajuda erinevate meelte ning aistingute abil: vaadeldes, nuusutades ja maitstes, kompides, kuulates helisid;
- 3) lõimitakse erinevaid tegevusi: võrdlemist, modelleerimist, mõõtmist, arvutamist, vestlemist, ettelugemist, kehalist liikumist, kunstilist ja muusikalist tegevust;

- 4) suunatakse last mängudes, ümbritsevas looduses, liikluses, oma tervises seisundis jm märgatu kohta küsimusi esitama (probleemi püstitama), küsimustele vastuseid leidma (oletama ja oletusi kontrollima) ja märgatust ning kogetust järeltusi tegema;
- 5) suunatakse last materjale ja vahendeid säästlikult kasutama, hoolivalt ja heaperemehelikult käituma.

Valdkond *Keel ja kõne*

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tuleb toime igapäevases suhtlemises;
- 2) kasutab kõnes õiget hääldust, sobivaid grammatilisi vorme ja mitmekesisist lauseehitust;
- 3) tunneb huvi lugemise, kirjutamise ja lastekirjanduse vastu, on omandanud lugemise ja kirjutamise esmased oskused.

Valdkonna *Keel ja kõne* sisu:

- 1) keelekasutus: hääldamine, sõnavara, grammatika;
- 2) suhtlemine, jutustamine ja kuulamine;
- 3) lugemine ja kirjutamine, lastekirjandus.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine ja korraldamine:

- 1) lähtutakse põhimõttest, et kõnearendus on lapse kõne ja suhtlemise sihipärane arendamine, kus last õpetatakse eelkõige keelevahendeid (uusi sõnu, sõnavorme ja lausemalle) kasutama suhtlemisel, teadmiste omandamisel, oma tegevuse kavandamisel;
- 2) peetakse oluliseks, et lapse kõne arengut toetatakse kõikides tegevustes (mängimine, käelised tegevused, liikumis- ja muusikategevused ning igapäevatoimingud); lapsele luuakse kõnekeskkond, kus ta kuuleb teiste kõnet ning tal on vaja ja ta saab ise kõnelda; laps õpib rääkima reaalsetes suhtlussituatsioonides, tegutsedes koos täiskasvanuga;
- 3) suunatakse lapsi ettelugemise, dramatiseerimise, ümberjutustamise, joonistamise, oma raamatute koostamise jm tegevuste kaudu kirjandust mõistma ja hindama; ettelugemiseks valitakse žanriliselt mitmekesiseid raamatuid, et toetada lugemishuvi, lugemis- ja kirjutamisvalmiduse kujunemist;
- 4) õpetatakse lugemise ja kirjutamise esmaseid oskusi (häälikupikkuse eristamine, sõnade häälimine jmt) mänguliselt ja igapäevategevustega seostatult;
- 5) mitmekesisistatakse kirjutamise harjutusi, kasutades erinevaid vahendeid, värvusi jmt.

Valdkond *Eesti keel kui teine keel*

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tunneb huvi eesti keele ja kultuuri vastu;
- 2) soovib ja julgeb eesti keeles suhelda nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega;
- 3) tunneb ära ja saab aru eestikeelsetest sõnadest ning lihtsamatest väljenditest;
- 4) kasutab lihtsamaid eestikeelseid sõnu ja väljendeid igapäevases suhtlemises.

Valdkonna *Eesti keel kui teine keel* sisu:

- 1) kuulamine;
- 2) kõnelemine;
- 3) Eesti kultuuri tutvustamine.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine ja korraldamine:

- 1) peetakse oluliseks eesti keelt kuulata ja omandada keeleoskus tegevuste käigus, kus sõnalist suhtlemist toetab kontekst (nt ümbritsevad esemed jmt);
- 2) pööratakse erilist tähelepanu erinevate meelte kaasamisele ja näitlikustamisele: kasutatakse miimikat, kehakeelt, žeste, intonatsiooni, muusikat, rütmi ja mitmesuguseid näitlikke vahendeid;
- 3) suunatakse last õpitavat keelt kasutama igapäevategevustes ning suhtlemisel, luuakse selleks lapsi huvitavaid olukordi, sh väljaspool lasteaeda (kauplus, teater, spordivõistlus, õppekäik jm);
- 4) korratakse õpitut erinevates kontekstides ja suhtlussituatsioonides, keeleõpet seotakse teiste tegevustega – liikumine, laulmine, käeline tegevus, vaatlemine jm;
- 5) vestlusteemade valimisel lähtutakse lapse kogemustest, samateemalistest vestlustest rühmas või kodus (emakeeles);
- 6) valitakse mitmekesiseid pildirikkaid ja lihtsama keelega raamatuid ettelugemiseks ja ühiseks lugemiseks;
- 7) õpetaja rõhutab õige kõne mudelite kasutamist ning osutab vigadele delikaatselt, sõna või fraasi korrektsena korrates.

Valdkond *Matemaatika*

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) rühmitab esemeid ühe-kahe tunnuse alusel ja võrdleb esemete hulki;
- 2) järjestab esemeid suuruse ja asenditunnuste põhjal;
- 3) tunneb lihtsamaid ajamõisteid ja kirjeldab ning järjestab oma igapäevategevusi;
- 4) mõtestab loendamistegevust ja seoseid arvude reas;

- 5) mõistab mõõtmistegevust ja olulisemaid mõõtühikuid;
- 6) tunneb ja kirjeldab geomeetrilisi kujundeid;
- 7) näeb matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes.

Valdkonna *Matemaatika* sisu:

- 1) hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine;
- 2) suurused ja mõõtmine;
- 3) geomeetrilised kujundid.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine ja korraldamine:

- 1) suunatakse last nähtuste ja esemete maailma korrastama, kujundama, selles orienteeruma, mille tulemusel laps avastab esemetevahelisi seoseid, leiab esemete erinevusi ja sarnasusi, oskab esemeid järjestada, rühmitada ja loendada;
- 2) harjutatakse last määrama enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteeruma ajas ja kasutama vastavaid mõisteid oma tegevuse kirjeldamiseks;
- 3) seostatakse mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud matemaatikaga, suunates sealjuures last kasutama erinevaid aistinguid: kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning kompimisaistingut;
- 4) suunatakse last ümbritsevat keskkonda matemaatiliselt kirjeldama (arvud, mõõtühikud, kujundite nimetused jm);
- 5) toetatakse üldistuseni jõudmist ja mõistete kujundamist – erinevates objektides sarnaste ning erinevate tunnuste ja omaduste vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise ja sõnastamise kaudu.

Valdkond Kunst

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest;
- 2) kujutab isikupäraselt ümbritsevaid esemeid, sündmusi ja oma kujutlusmaailma;
- 3) vaatleb, kirjeldab ja kujundab ümbritsevat ja tarbeesemeid;
- 4) kasutab õpitud voolimis-, joonistamis- ning maalimisvahendeid ja -võtteid;
- 5) kasutab materjale ja tööriistu ohutult ning sihipäraselt;
- 6) vaatleb kunstiteoseid ja kirjeldab nähtut.

Valdkonna *Kunst* sisu:

- 1) kujutamine ja väljendamine: mõtete, tunnete edasiandmine nähtaval kujul;
- 2) kujundamine: objektile esteetilise lisaväärtuse andmine;
- 3) tehnilised oskused: voolimine, joonistamine, maalimine, meisterdamine;

4) kunstiteoste vaatlemine, vestlused kunstiteostest, kunstist.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine ja korraldamine:

- 1) antakse lapsele võimalus saada elamusi, tunda rõõmu ja rahulolu ning tal on võimalus väljendada oma maailmanägemust;
- 2) suunatakse last vaatlema ning väljendama tehtud tähelepanekuid voolides, joonistades, maalides või meisterdades;
- 3) kasutatakse teemasse sisseelamiseks mängu, muusikat, lihtsat lavastust, jutu lugemist jne;
- 4) arvestatakse, et lapse jaoks on oluline loomiseks ja lahenduste leidmiseks teha katsetusi ning avastusi, otsida ja saada vastuseid tekkinud küsimustele, omandatud oskusi rakendada ja loovalt kombineerida;
- 5) julgustatakse last kasutama ja katsetama tema enda pakutud lahendusi töö mitmekesistamiseks ning ergutatakse lapse kujutlus- ja algatusvõimet, jälgides, et säiliks lapse isikupärane eneseväljendus;
- 6) viiakse kunstitegevusi läbi ka õues, samuti kasutatakse kunstitegevust teiste valdkondade õppe- ja kasvatustegevuste osana, joonistatakse nii paberile, kivile, puidule, liivale või kombineeritult erinevatele materjalidele;
- 7) suunatakse last tehtut analüüsima, selgitama, miks ta kujutas esemeid, nähtusi just sellisel viisil, milliseid materjale ja tehnikaid kasutas ning kuidas tööga rahule jäi. Kaaslaste töödesse tolerantse suhtumise kujundamisele aitab kaasa, kui analüüsitakse nii laste töid kui ka kunstiteoseid ning põhjendatakse oma hinnangut.

Valdkond *Muusika*

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tunneb rõõmu laulmisest ja musitseerimisest;
- 2) suudab keskenduda kuulatavale muusikapalale;
- 3) suudab ennast loovalt väljendada laulmise, liikumise, tantsimise ja pillimängu kaudu;
- 4) suudab musitseerida nii rühmas kui ka üksi.

Valdkonna *Muusika* sisu:

- 1) laulmine;
- 2) muusika kuulamine;
- 3) muusikalis-rütmiline liikumine;
- 4) pillimäng.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine ja korraldamine:

- 1) on esikohal emotsionaalne ja aktiivne muusikaalne tegevus;
- 2) kujundatakse ja arendatakse lapse muusikalis-loomingulisi võimeid, samuti kultuurilis-sotsiaalset aktiivsust ning väärtushinnanguid;
- 3) arvestatakse lapse individuaalseid eeldusi ning toetatakse eduelamusele ja tunnustusele;
- 4) kasutatakse muusikat lõimiva tegevusena ka teistes õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades nagu *Keel ja kõne*, *Kunst* jne; muusika on igapäevaelu osa, nii argi- kui ka pidulike sündmuste puhul;
- 5) seostatakse üksteisega muusika kuulamine, laulmine, pillimäng, muusikalis-rütmiline liikumine, mängud ja tantsud;
- 6) muusikapalade (laulud, palad muusika kuulamiseks, tantsud ja mängud, pillilood) valikul arvestatakse laste huvidega ning ea- ja jõukohasusega.

Valdkond *Liikumine*

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tahab liikuda ja tunneb liikumisest rõõmu;
- 2) suudab pingutada sihipärase tegevuse nimel;
- 3) tegutseb aktiivselt üksi ja rühmas;
- 4) mõistab kehalise aktiivsuse olulisust inimese tervisele;
- 5) järgib esmaseid hügieeni- ja ohutusnõudeid.

Valdkonna *Liikumine* sisu:

- 1) kehalise kasvatuse alased teadmised: ohutus, enesekontroll ja hügieen;
- 2) põhiliikumised;
- 3) liikumismängud;
- 4) erinevad spordialad;
- 5) tants ja rütmika.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine ja korraldamine:

- 1) arvestatakse, et põhiliikumised eeldavad igapäevast suunamist: liigutusoskused, liikumisosavus ja teised liikumisvõimed (vastupidavus, jõud, kiirus, painduvus) kujunevad ja arenevad tegevuste regulaarsel kordamisel;
- 2) rikastatakse lapse liikumis- ja tegevusvõimalusi sportlik-arenduslike liikumisviisidega – jalgrattasõit, suusatamine, uisutamine, ujumine jms;
- 3) peetakse oluliseks kõlbeliste põhimõtete ja enesekindluse kujundamist: regulaarsel tegelemisel kehaliste harjutustega kujuneb positiivne minapilt;

- 4) suunatakse last oma oskusi, võimeid ja koostööd hindama, kaaslastega arvestama, oma emotsioone kontrollima ja valitsema; mõistma ühe või teise kehalise harjutuse vajalikkust;
- 5) mitmekesistatakse põhiliikumiste, koordinatsiooni, rühi, tasakaalu, liikumisvõime ja peenmootorika (täpsus, näo- ja sõrmelihaste kontrollioskus) arendamist ja tagasiside andmist.

2-3 AASTASE LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED

2-3 AASTASE LAPSE ÜLDOSKUSED

Teema	Eesmärgid	Analüüs
Mänguoskused	<ul style="list-style-type: none">• Tegutseb teise lapsega kõrvuti, osaleb ühistegevustes vahelduvas vormis;• keskendub lühiajaliselt ühele mänguvahendile;• mängib mõnda aega koos teiste lastega, järgib lihtsamaid reegleid;• kajastab mängus igapäevaelulisi situatsioone ja tegevusi;• loob mängu kaudu seoseid kõnega, kujunevad esimesed mõisted;• kordab ja jäljendab varasemaid kogemusi, mäluilte nii konstruktiivses (ülesehitav mäng) kui rollimängus;• loovutab ja vahetab mänguasju;• keskendub mängule.	
Tunnetus- ja õpioskused	<ul style="list-style-type: none">• Suudab keskenduda lühiajaliselt tegevusele;• õpib katse- eksituse meetodil: uurib, vaatleb, avastab, otsib;• sobitab erinevaid materjale ja esemeid;• osutab või vastab (saab aru) küsimustest „kes?“, „mis?“, „kus?“, „kelle oma?“;• kuulab lühemaid kirjanduspalasid, laule ja pillimängu;• klassifitseerib ühe või mitme tajutava omaduse/nimetuse järgi;• asetab esemeid sisse, peale, alla, kõrvale;• planeerib ja organiseerib tegevusi täiskasvanu abiga;• omandab uusi seoseid, mõisteid ja teadmisi korduva tegutsemise kaudu;• oskab vastata lihtsamatele küsimustele „miks?“, „kuidas?“;• klassifitseerib asju ühe või mitme tajutava omaduse järgi;• on kujunenud mõtlemis- ja väljendusoskus;• osaleb dialoogis, teeb lihtsamaid üldistusi nähtavate objektide ja tunnuste alusel;	

	<ul style="list-style-type: none"> • on ettekujutus arvu, aja, värvuste, suuruste mõistetest; • eristab realistlikke ja fantastilisi sündmusi kirjanduspalade kaudu. 	
Sotsiaalsed oskused	<ul style="list-style-type: none"> • Väljendab lihtsaid emotsioone, reageerib vastavalt situatsioonile ja ümbritsevate inimeste käitumisele; • tunneb huvi teiste laste vastu, imiteerib täiskasvanute tegevusi; • teadvustab ennast, kasutades mina vormi; • sööb, joob, peseb käsi; • riietub lahti valdavalt iseseisvalt; • teab oma eesnime; • järgib meelde tuletamisel esmaseid viisakusreegleid; • tekivad sõprussuhted, ühistegevus kaaslastega; • jagab mänguasju, kuid on valdavalt omandihoidja; • täidab viisakusreegleid toetudes eeskujudele; • püüab aidata ja lohutada, väljendab oma emotsioone; • tajub turvatunnet reeglite täitmise ja korrale toetumise kaudu; • näitab vanust sõrmedel. 	
Enesekohased oskused	<ul style="list-style-type: none"> • Osaleb dialoogis; • tunneb huvi raamatute vastu; • ilmutab abivalmidust lihtsamates tegevustes; • teab mõisteid „minu oma“, „sinu oma“; • saab aru lihtsamatest korraldustest, täidab neid; • räägib endast „mina“ vormis; • saab hakkama eneseteenindamisega, on kujunenud tualetiharjumused; • on omandanud eakohase sõnavara, mis võimaldab end väljendada; • on kujunenud eneseteadvus ja enesetunnetus; • täidab igapäevaelu rutiini. 	

2-3 AASTASE LAPSE AINEVALDKONNAD

Mina ja keskkond

Teema	Eesmärgid	Analüüs
Mina ja minu perekond, kodu	<ul style="list-style-type: none"> • Ütleb küsimise korral oma eesnime; • vastab õigesti küsimusele, kas ta on tüdruk või poiss; • ütleb vastuseks vanuse küsimisele oma ea aastates või näitab seda sõrmedel; • nimetab pereliikmeid: ema, isa, õde, vend. 	
Lasteaed	<ul style="list-style-type: none"> • Teab ja nimetab mõnede oma rühma mängukaaslaste nime; • teab ja nimetab oma õpetajate ja õpetaja abi eesnime. 	
Ametid, elukutsed, tööd	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab pereliikmete mõningaid koduseid toimetusi; • meeldetuletusel asetab esemed kokkulepitud kohta; • teostab lihtsamaid töövõtteid (nt põranda pühkimine). 	
Kodumaa	<ul style="list-style-type: none"> • Tunneb ära ja näitab Eesti riigi lippu; • teab olulisemaid rahvakultuuri traditsioone (nt jõulukuuse tuppa toomine, vastlaliu laskmine) ja oskab seda omandatud sõnavara raames kirjeldada. 	
Tähtpäevad, pühad, kombed	<ul style="list-style-type: none"> • Räägib oma sünnipäevast (kuidas tähistatakse); • nimetab küsimise korral pühadega seotud tegevusi. 	
Üldinimlikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid	<ul style="list-style-type: none"> • Teab mõistete hea ja paha tähendust; • meeldetuletamise korral tervitab, jätab hüvasti, palub ja tänab. 	
Sõprus ja abivalmidus	<ul style="list-style-type: none"> • Tunneb rõõmu heameele valmistamisest (nt teeb kaaslasele pai ja kallistab teda); • mõne teo puhul saab aru selle negatiivsusest (nt lükkamine/tõukamine ja löömine, hammustamine). 	
Ehitised	<ul style="list-style-type: none"> • Teab ruumide otstarvet (nt köögis tehakse süüa); • orienteerub tuttavas ruumis, õue- ja mängualal; • oskab näidata hoonete osi (nt katus, aken, põrand); • tunneb ära ja nimetab tuttavaid asutusi (nt lasteaed, kodu). 	

Kodumasinad	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab nimetada või osutada enda poolt enim kasutatavaid esemeid, teab nende kasutusviise (kell, pliit, külmkapp, pesumasin, televiisor, arvuti jm). 	
Sõidukid, liiklus, ohutus	<ul style="list-style-type: none"> • Tunneb ja nimetab enim levinud liiklusvahendeid (auto, buss, lennuk, laev); • teab helkuri vajalikkust; • teab, et rattaga sõites peab kandma kiivrit. 	
Jäätmed	<ul style="list-style-type: none"> • Paneb prügi prügikasti. 	
Hammaste tervis	<ul style="list-style-type: none"> • Teab hammaste hooldamise vahendeid (hambahari- ja pasta); • harjab hambaid täiskasvanu abiga. 	
Tervislik toitumine	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab toiduaineid. 	
Inimkeha tundmine	<ul style="list-style-type: none"> • Osutab küsimise korral peale, kätele, jalgadele, silmadele, suule, ninale ja kõrvadele; • mõistab, et inimene vajab toitu ja vedelikku, puhkust (uni). 	
Ohutus ja turvalisus	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab esemeid, mis võivad olla ohtlikud (nuga, käärid). 	
Kodukoha loodus	<ul style="list-style-type: none"> • Tunneb rõõmu looduses (õues) viibimisest; • oskab osutamise korral nimetada muru, lille, puud; • eristab maastikult loodusobjekte (nt metsa, veekogu); • teab sõnade taevast ja maa tähendust. 	
Loomad: erinevad elupaigad ja eluviisid, välimus, kasv, areng	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab küsimise korral nimetada tuttavat looma ja tema kehaosi; • jäljendab nende hääletsusi (nt siga - röh); • teab, et kalad ujuvad vees; • teab, et loomad vajavad vett ja toitu. 	
Taimed: erinevad kasvukohad ja vajadused, välimus, kasv, areng	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab tuttavaid puu- ja aedvilju, marju; • tunneb ära seemned; • teab, et taimed vajavad vett. 	
Öö ja päev: nende vaheldumine ja sellega seotud muutused looduses	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab küsimise korral iseloomustada ööd (on pime) ja päeva (on valge). 	

Aastaajad: nende vaheldumine ja sellega seotud muutused looduses	<ul style="list-style-type: none"> • Eristab kuud ja päikest, suve ja talve, päeva ja ööd, vihma ja lund. 	
Ilmastik: erinevad ilmastikunähtused	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab nimetada erinevaid ilmastikunähtusi (sajab lund, vihma, päike paistab); • eristab sooja-külma, valgust-pimedust, märga-kuiva. 	

Keel ja kõne

Teema	Eesmärgid	Analüüs
Sõnavara	<ul style="list-style-type: none"> • Kasutab oma kogemustega seostuvaid konkreetse tähendusega sõnu (umbes 50) tuttavas situatsioonis; • kasutab nimi- ja tegusõnu (nt näu p.o kiisu, anna, opa p.o võta sülle), ase- ja mäarsõnu (nt siia, seal, nii); • mõistab sõnu (rohkem kui 50) ühes kindlas tähenduses tuttavas olukorras. 	
Hääldamine	<ul style="list-style-type: none"> • Kasutab oma kõnes tuttavaid 1–2 silbilisi sõnu; • hääldab õigesti enamikku häälikuid (erandid võivad olla r, s, k, õ, ü). 	
Grammatika	<ul style="list-style-type: none"> • Mõistab ning kasutab tuttavas tegevuses ja situatsioonis 3–5 sõnalisi lihtlauseid; • kasutab kõnes õigesti enamikku käändevorme; • kasutab kõnes õigesti tegusõna käskivat kõneviisi (nt Joonista! Istu!); • kasutab kõnes õigesti tegusõna kindla kõneviisi olevikuvorme (nt sõidab, laulavad); • kasutab kõnes enamasti tegusõna ma- ja da tegevus nime (nt hakkame mängima, ei taha mängida) õigesti. 	
Suhtlemine	<ul style="list-style-type: none"> • Suhtleb täiskasvanuga esemetega tegutsemise ajal; • eelistab suhtlus partnerina peamiselt tuttavat täiskasvanut; • vastab täiskasvanu küsimusele ja korraldusele tuttavas situatsioonis 1 –2sõnalise ütlusega; 	

	<ul style="list-style-type: none"> • mõistab teksti, mis on seotud tema kogemuse ja tegevusega; • loeb peast või kordab järele 1–2realist luuletust. 	
Kirjalik kõne	<ul style="list-style-type: none"> • Vaatab üksi ja koos täiskasvanuga pildiraamatuid: keerab lehte, osutab pildile ning kommenteerib pilte; • kuulab sisult ja keelelt jõukohaseid ettelõetud tekste. 	

Matemaatika

Teema	Eesmärgid	Analüüs
Hulgad, loendamine, arvud ja arvutamine	<ul style="list-style-type: none"> • Rühmitab esemeid ühe sarnase tunnuse (värvus, kuju, suurus vms) järgi hulgaks; • leiab erinevate esemete hulgast palju ja üks; • loendab asju kolme piires ning vastab küsimusele mitu on? 	
Suurused ja mõõtmine	<ul style="list-style-type: none"> • Näeb ja leiab esemetes erinevusi (suur - väike). 	
Geomeetrilised kujundid	<ul style="list-style-type: none"> • Leiab samasuguse kujundi peale-, kõrvuti või sisseasetamise teel; • kompimise, veeretamisega eristab ümmargusi ja kandilisi esemeid, sh ringi ja ruutu. 	
Orienteerumine ajas	<ul style="list-style-type: none"> • Vestleb ööle ja päevale iseloomulikust ning matkib tegevusi mängus. 	
Orienteerumine ruumis	<ul style="list-style-type: none"> • Orienteerub oma kehal ja näitab, mis asub ülal - all, kõrval, ees - taga. 	

Kunst

Teema	Eesmärgid	Analüüs
Kujutamine ja väljendamine	<ul style="list-style-type: none"> • Tunneb rõõmu kunstitegevuses osalemisest; • leiab kritselduste hulgast nime(tuse) andmist või loo jutustamist väärivaid kujundeid; 	

	<ul style="list-style-type: none"> • leiab ümbritsevas juhendamise toel sinise, kollase, punase ja rohelise värvi. 	
Voolimine	<ul style="list-style-type: none"> • Huvitub voolimisest ja arenevad tahtelised liigutused; • tegutseb savi ja plastiliiniga; • mudib ja tükeldab voolimissavi; • läheb üle sihitult savi või plastiliiniga mängimiselt tegelike esemete lihtsale kujutamisele; • suudab veeretada ja rullida plastiliini; • voolib piklikke ja ümarvorme; • oskab suruda voolitud ümar või piklikku vormi looduslikke materjale (kive, seemneid jne); • vajutab kera kettaks; • keerab pikliku vormi rõngasse ja ühendab otsi. 	
Joonistamine	<ul style="list-style-type: none"> • Leiab sarnasust juhuslikult kriipseldatud vormide ja konkreetsete esemete vahel; • kajastab oma muljeid joonistustes (vihm, lumi, õhupallid); • tunneb põhivärve • tunneb joonistamisest ja maalimisest rõõmu. 	
Maalimine	<ul style="list-style-type: none"> • Tutvub tööks vajalike töövahenditega; • hoiab käes ja kasutab õigesti pliatsit, kriiti, pintslit; • koos õpetajaga teeb pintsliga pintslijäljendeid; • joonistab, maalib järele vertikaalse, horisontaalse joone, ringi, risti; • kaunistab joontega; • kasutab värvides näpuvärve. 	
Meisterdamine	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab rebida paberi küljest tükke ja liimida paberile; • oskab kortsutada paberit; • laob valmisvorme – nt lumememm, päike; • oskab kasutada valmisvormi. 	
Kunsti vaatlemine, vestlused kunstist	<ul style="list-style-type: none"> • Vaatleb pilte, näidistöid ja raamatuillustratsioone ning vastab küsimustele; • näitab teistele oma tööd. 	

Teema	Eesmärgid	Analüüs
Laulmine	<ul style="list-style-type: none"> • Kuulab ja jälgib õpetaja laulu. 	
Muusikalis-rütmiline liikumine	<ul style="list-style-type: none"> • Sooritab koos õpetajaga lihtsaid liikumisi vastavalt laulu tekstile (nt paigaltammumine, keerutamine üksikult, koosjalu hüplemine, lehvitamine, käte peitmine selja taha, viibutamine sõrmega, kükitamine). 	
Muusika kuulamine	<ul style="list-style-type: none"> • Tunneb rõõmu kuulatavast laulust või muusika palast. 	
Pillimäng	<ul style="list-style-type: none"> • Mängib õpetaja ettenäitamisel kaasa kuulnud muusikale kehapillil (plaksutab, patsutab kaasa pulssi või rütmi) ja kergematel lastepillidel (marakas, kõlapulgad, randmekuljused). 	

Liikumine

Teema	Eesmärgid	Analüüs
Liikumisteadmised	<ul style="list-style-type: none"> • Sooritab harjutusi õpetaja ettenäitamisel aktiivselt ja rõõmsalt; • liigub õpetaja juhendamisel ohutult; • oskab liikuda ettenäidatud suunas. 	
Põhiliikumised	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab liikuda kõndides ja joostes vabalt; • roomab ja kõnnib võimlemispingil; • suudab joosta kiire/aeglase tempoga; • õpib jooksmas õpetajaga koos ettenäidatud lühikest distantsi; • õpib läbima takistusrada; • hüppab üle nõõri, rõngast-rõngasse, õpetaja abiga batuudil; • oskab palli veeretada, visata kahe käega pea kohalt ning kahe käega alt kaugusesse. 	
Võimlemine	<ul style="list-style-type: none"> • Sooritab võimlemis harjutusi eri asenditest ja erinevate vahenditega; • teeb harjutusi ettenäitamise ja juhendamise järgi ühtses tempos õpetaja ning kaaslastega; 	

	<ul style="list-style-type: none"> • teeb ettenäitamise ja juhendamise järgi painduvust ja kiirust arendavaid harjutusi. 	
Kelgutamine, suusatamine	<ul style="list-style-type: none"> • Veab tühja kelku; • sõidab kelguga iseseisvalt nõlvakust alla; • liigub suuskadel otsesuunas. 	
Tants ja rütmika	<ul style="list-style-type: none"> • Kõnnib, jookseb ja hüpleb rütmiliselt muusika järgi; • sooritab õpetaja juhendamisel liigutusi muusika järgi erinevas tempos. 	
Liikumismängud	<ul style="list-style-type: none"> • Õpib mängima koos õpetajaga 1-2 reeglita jooksu- ning kõnnimänge; • mängib iseseisvalt aktiivse liikumisega mängu. 	
Vaba aeg ja loodusliikumine	<ul style="list-style-type: none"> • Tuleb toime lühemate jalutuskäikudega. 	
Enesekontroll ja hügieen	<ul style="list-style-type: none"> • Õpib peale liikumistegevusi nägu ja käsi pesema. 	

3–4 AASTASE LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED

3–4 AASTASE LAPSE ÜLDOSKUSED

Teema	Eesmärgid	Analüüs
Mänguoskused	<ul style="list-style-type: none">• On suuteline osalema ühistegevuses 20 minutit;• on suuteline iseseisvalt oma aega sisustama järjest 15 minutit;• tunneb huvi erinevate mängude ja ühistegevuste vastu, tunneb mängust rõõmu;• oskab tuttavaid mänguvahendeid kasutada enamasti iseseisvalt;• võtab omale rollimängus rolli täiskasvanu abiga;• rakendab mängudes oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast;• suudab juhendada lihtsamatest reeglitest.	
Tunnetus- ja õpioskused	<ul style="list-style-type: none">• Oskab tegutseda suulise juhendamise järgi;• omandab uusi teadmisi kujutluste, kõne, praktiliste olukordade ja kogetud emotsioonide kaudu;• saab aru lihtsatest piltlikest võrdlustest;• suhtleb täiskasvanuga valdavalt situatsioonivälises-tunnetuslikus vormis;• suhtleb eakaaslastega tegevuslik-situatiivses vormis ühistegevuse käigus;• oskab oma juttu kohandada vastavalt vestluskaaslasele;• planeerib minakeskse kõne abil oma tegevust ja suudab lahendada lihtsamaid probleeme;• suudab jaotada oma tähelepanu teiste kõne ja oma tegevuse vahel;• saab aru lihtsate mõistete kuuluvusest, alluvusest ja üldistusest;• liigitab lihtsamate üldmõistete või mitme tunnuse järgi;• keskendub tegutsedes mitmele nähtavale ja eristavale tunnusele ning jaotab oma tähelepanu;	

	<ul style="list-style-type: none"> • mõtleb meenutades; tema mõtlemine on nii kaemuslik-praktiline kui kaemuslik-kujundiline; • kasutab omandatud oskusi ja teadmisi mängudes, uues situatsioonis. 	
Sotsiaalsed oskused	<ul style="list-style-type: none"> • On suuteline ootama tegevuses oma järjekorda; • saab mõningal määral iseseisvalt hakkama töövahendite ja mänguasjade jagamisega; • abistab ja lohutab eakaaslast; tal on mõningane ettekujutus teiste inimeste tunnetest ja mõtetest; • küsib abi või kutsub abi; • eelistab ühte või kahte mängukaaslast suuremale grupile. 	
Enesekohased oskused	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab korrastada tegevuse lõppedes tegevuskoha täiskasvanu või eakaaslase meeldetuletusel; • püüab eeskujule toetudes järgida häid kombeid (nt tervitab, palub, tänab) ning mõistab, et on tegevusi ja väljendeid, mida ühiskond taunib; • väljendab verbaalselt lihtsamaid emotsioone, oma soove, tahtmisi ja seisukohti ning püüab jõuda kokkuleppele; • saab hakkama eneseteenindamisega (riietub, sööb, joob iseseisvalt), tal on kujunenud tualeti harjumused; • väärtustab oma saavutusi, ent vajab oma tegevuse tunnustamist ja täiskasvanu tähelepanu; • oskab iseseisvalt nina nuusata, juukseid kammida; • peseb hambaid täiskasvanu juhendamisel. 	

3–4 AASTASE LAPSE AINEVALDKONNAD

Mina ja keskkond

Teema	Eesmärgid	Analüüs
Mina ja minu perekond	<ul style="list-style-type: none"> • Teab ja ütleb oma eesnime, teab oma perekonnanime; • nimetab pereliikmete ja vanavanemate nimesid; • nimetab enda ja pereliikmete koduseid toimetusi või ettevõtmisi; • vastab õigesti küsimusele, kas ta on tüdruk või poiss; • ütleb vastuseks vanuse küsimisele oma ea aastates või näitab seda sõrmedel. 	
Kodu	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab oma kodu: eramu, korter, talumaja; • nimetab kodu asukoha: linnas (tänav, linn), maal (talukoha nimi); • kirjeldab pereliikmete koduseid tegevusi ja nimetab oma kohustusi nende hulgas. 	
Lasteaed	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab nimetada oma rühma nime; • suudab leida oma koha rühmas (kapp, voodi, käterätik); • nimetab rühmas olevaid esemeid; • ütleb küsimise korral rühmakaaslaste ja õpetajate nimed; • teab oma, võõra ja ühise tähendust; • selgitab lasteaia õuealal olevate vahendite otstarvet. 	
Ametid, elukutsed, tööd	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab pereliikmete koduseid toimetusi; • matkib lihtsamaid töövõtteid; • asetab töövahendid kokkulepitud kohta. 	
Kodumaa, teised rahvused Eestis	<ul style="list-style-type: none"> • Osaleb jõukohasel viisil täiskasvanute tegevuses kodumaale tähtsatel päevadel (ruumide kaunistamine, laulude laulmine, peoriiete kandmine jm); • leiab Eesti lippu nähes erinevate värvide seast Eesti lipu värvid; • teab oma rahvust ja keelt ning mõningaid sümboleid (lipp, rukkilill jt). 	

Tähtpäevad, pühad ja kombed	<ul style="list-style-type: none"> • Räägib oma sünnipäevast (kuidas tähistatakse); • nimetab küsimise korral pühadega seotud tegevusi; • kirjeldab tähtpäevi peres; • oskab kirjeldada tuntumaid rahvakombeid (vastlad, mardipäev, kadripäev) ja nendega seotud tegevusi. 	
Üldnimelikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid	<ul style="list-style-type: none"> • Teab mõistete õige ja vale tähendust; • teab üldtuntud viisakusreegleid, tervitab, jätab hüvasti, palub ja tänab; • tunneb ja järgib lauakombeid. 	
Sõprus ja abivalmidus	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab oma sõprade nimesid; • oskab haiget saanud sõpra lohutada; • teab kuidas andeks anda ja oskab leppida. 	
Suhtumine erinevustesse	<ul style="list-style-type: none"> • Teab, et inimesed räägivad erinevates keeltes; • teab, et inimestel on tervisest tulenevalt erinevad abivahendid (nt ratastool, prillid jt). 	
Ehitised	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab mõne maja osa ja selgitab selle vajalikkust/otstarvet; • tunneb ära mõned hooned, rajatised. 	
Kodumasinad	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab enim kasutatavaid kodumasinaid ja olmeelektronikat, teab nende otstarvet. 	
Sõidukid	<ul style="list-style-type: none"> • Tunneb ära ja oskab nimetada sõidukeid, ühistranspordivahendeid (auto, rong, buss, lennuk, laev, tramm, troll); • teab eriotstarbeliste sõidukite ülesandeid. 	
Jäätmed	<ul style="list-style-type: none"> • Teab, et prügi pannakse selleks kokkulepitud kohta; • teab, et prügi sorteeritakse. 	
Hammaste tervis	<ul style="list-style-type: none"> • Teab hammaste hooldamise vahendeid; • harjab hambaid täiskasvanu abiga. 	
Tervislik toitumine	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab toiduaineid; • omab eakohaseid tervislikust toitumisest ja on tutvunud tervisliku toitumise püramiidiga. 	

Inimkeha tundmine	<ul style="list-style-type: none"> • Osutab küsimise korral peale, kätele, jalgadele, silmadele, suule, ninale ja kõrvadele; • teab, et sportimine on kasulik. 	
Ohutus ja turvalisus	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab esemeid, mis võivad olla ohtlikud (nuga, tikud). • nimetab mõne tegevuse, mis on ohtlik (tõukamine, löömine, esemete suhu panemine jt). 	
Kodukoha loodus: veekogud, kodupaiga mets- ja koduloomad: taimed, seened ja putukad	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab enimtuntud Eestis elavate loomade puhul nimetada, kas ta on kodu- või metsloom; • teab, et kass ja koer on lemmikloomad; • tunneb ära 2-3 seent ja teab, kas see on söögi- või mürgiseen; • tunneb ära 2-3 õistaime, põõsa, puu. 	
Loomad: erinevad elupaigad ja eluviisid, välimus, kasv, areng	<ul style="list-style-type: none"> • Tunneb ära ja nimetab kuni viis loomariiki kuulujat (mõne imetaja, linnu, roomaja, putuka, kahepaikse, kala, ämbliku); • oskab küsimise korral nimetada tuttavat looma ja tema kehaosi. 	
Putukad: erinevad elupaigad ja eluviisid, välimus, kasv, areng	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab nimetada tuttavaid putukaid (lepatriinu, sipelgas, mesilane); • oskab nimetada mõningate putukate elupaiku: mesilane ja mesilastaru, sipelgas ja sipelgapesa. 	
Taimed: erinevad kasvukohad ja vajadused, välimus, kasv, areng	<ul style="list-style-type: none"> • Eristab tuntumaid puu- ja aedvilju välimuse ning nimetuse järgi; • oskab osutamise korral nimetada tuttavaid lilli; • oskab nimetada ning kirjeldada tuttavaid puu- ja köögivilju. 	
Öö ja päev: nende vaheldumine ja sellega seotud muutused looduses	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab tegevuste kaudu rääkida ööst ja päevast; • teab, et pimedas näeme taevast tähti. 	
Aastaajad: nende vaheldumine ja sellega seotud muutused looduses ning loomade ja inimeste tegevused	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab nimetada talve ja suve iseloomulikke nähtusi (talvel sajab lund, on külm; suvel saab ujuda, on soe). 	
Ilmastik: erinevad ilmastikunähtused	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab nimetada erinevaid ilmastikunähtusi (sajab lund/vihma, päike paistab). 	

Inimese mõju loodusele: loodushoid, säästev areng	<ul style="list-style-type: none"> • Teab, et prügi visatakse selleks ettenähtud kohta; • mõistab, et elektrit tuleb kokku hoida (kustutab toast lahkudes tule). 	
Valguse, temperatuuri, vee, õhu ja toitainete tähtsus taimedele ning loomadele	<ul style="list-style-type: none"> • Teab, et taimed ja loomad vajavad vett, valgust, toitaineid; • mõistab mõningal määral sooja ja külma, valguse ja pimeduse, tuule, sademete mõju loodusele. 	
Valgusfoor ja tänava ületamine	<ul style="list-style-type: none"> • Teab valgusfoori tulede süttimise järjekorda ja selgitab nende tähendust; • teab ja juhendab reeglist, et rühmaga jalutades tuleb kaaslasel käest kinni hoida; • teab mõisteid sõidutee ja kõnnitee. 	
Liiklusmärgid ja ohutu liiklemine	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab rääkida mõnest jalakäijatele mõeldud liiklusmärgist; • teab, mida tähendab ülekäigurada. 	
Helkur, turvatool ja turvavöö	<ul style="list-style-type: none"> • Teab, et jalg- ja tõukerattaga sõites peab kiivrit kandma; • oskab põhjendada helkuri kandmise vajalikkust; • teab, et autos peab kinnitama turvavöö ja lapsed peavad istuma turvatoolis. 	

Keel ja kõne

Teema	Eesmärgid	Analüüs
Suhtlemine	<ul style="list-style-type: none"> • Osaleb dialoogis: esitab küsimusi, väljendab oma soove ja vajadusi, vastab vajaduse korral rohkem kui ühe lausungiga; • algatab ise aktiivselt suhtlust, suhtleb meelsasti eakaaslastega koostegevuses; • kasutab erinevat intonatsiooni ja hääletugevust sõltuvalt suhtluseesmärgist (teatamine, küsimine, palve jm); • kommenteerib enda ja/või kaaslaste tegevust 2-3 lausungiga; • mõistab teksti, mis on seotud tema kogemuse ja tegevusega; • jutustab pildiseeria järgi, öeldes iga pildi kohta ühe lausungi; • loeb peast või kordab järele kuni 4 realist luuletust. 	

Grammatika	<ul style="list-style-type: none"> • Kasutab oma kõnes tuttavaid 2-3 silbilisi sõnu õiges vältes ja silbistruktuuris; • kasutab kõnes lihtsamaid suhteid väljendavaid rindlauseid (sidesõnad ja, aga); • kasutab kõnes õigesti tegusõna lihtmineviku vorme (nt sõitis, laulsid), kindla kõneviisi olevikuvorme (nt sõidab, laulavad), käskivat kõneviisi (nt sõida, laula); • kasutab kõnes õigesti tegusõna ma- ja da- tegevusnime (nt hakkame mängima, ei taha mängida); • kasutab kõnes kõiki sõnaliike. 	
Sõnavara	<ul style="list-style-type: none"> • Mõistab ja kasutab kõnes nii üldnimetusi kui ka liiginimetusi (nt kuusk, kask - puud); • kasutab kõnes objektide detailide nimetusi (nt rool, saba, uks); • kasutab kõnes värvust, suurust jt hästi tajutavaid tunnuseid tähistavaid omadussõnu; • kasutab tagasõnu (all, peal, sees, ees, taga) ruumisuhete tähistamiseks; • kasutab kõnes mõningaid liitsõnu (nt tuttmüts, kelgumägi) ja tuletisi (nt täpiline). 	
Hääldamine	<ul style="list-style-type: none"> • Kasutab oma kõnes tuttavaid 2–3 silbilisi sõnu õiges vältes ja silbistruktuuris; • hääldab õigesti enamikku häälikuid (erandid võivad olla r, s, k, õ, ü); • hääldab sõnades õigesti lihtsamatest häälikutest koosnevaid konsonantühendeid (nt -nt, -lt, -mp jne). 	
Kirjalik kõne	<ul style="list-style-type: none"> • Tunneb täiskasvanu häälimise või rõhutatud hääldamise järgi kuulmise teel ära hääliku häälikute reas; • tunneb ära ja nimetab üksikuid tähti; • matkib lugemist ja kirjutamist, kritseldades kriidi või pliiatsiga; • kuulab sisult ja keelelt jõukohaseid ettelõetud tekste; 	

	<ul style="list-style-type: none"> eristab kuulmise järgi tuttavaid häälikuliselt sarnaseid sõnu üksteisest (nt tass - kass, pall - sall, tuba - tupp), osutades pildile või objektile. 	
--	--	--

Matemaatika

Teema	Eesmärgid	Analüüs
hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine	<ul style="list-style-type: none"> Otsustab, kas nimetatud ese kuulub (ei kuulu) moodustatud hulka; paaride moodustamisega (üksühessesse vastavusse seadmisega) saab teada, et esemeid on võrreldavates hulkades sama palju, ühepalju ehk võrdselt; loendab 5 piires ja tunneb arvude rida 5-ni. 	
suurused ja mõõtmine	<ul style="list-style-type: none"> Võrdleb kahte või kolme eset suuruse, pikkuse, laiuse, kõrguse, mahu, kiiruse jm temale tuttava omaduse järgi; kasutab jutus, laulus, salmis matemaatilisi mõisteid. 	
geomeetrilised kujundid ja värvused	<ul style="list-style-type: none"> Tunneb ära ja nimetab tasapinnalistest kujunditest ringi, kolmnurka ja nelinurka ning leiab nendega sarnaseid kujundeid ümbritsevast keskkonnast; tajub muustrites rütmi. 	
Orienteerumine ajas	<ul style="list-style-type: none"> Teab ööpäeva osi ja kirjeldab oma tegevusi vastavalt ajale. 	
Orienteerumine ruumis	<ul style="list-style-type: none"> Määrab teiste laste ja esemete asukohta enda suhtes: ülal - all, ees - taga (minu ees, minu taga jne). 	

Kunst

Teema	Eesmärgid	Analüüs
Kujutamine ja väljendamine	<ul style="list-style-type: none"> Tunneb rõõmu kunsti loomise protsessist ning tulemus ei oma tähtsust; kujutab esemeid, nähtusi ja oma nägemust maailmast jälgede, joonte, vormide abil; 	

	<ul style="list-style-type: none"> • kujutab inimest talle omasel moel, kus esikohal on pea ja jäsemed ehk nn peajalgseid inimfiguurid; • eristab sinist, kollast, punast, rohelist, valget, musta värvitooni. 	
Kujundamine	<ul style="list-style-type: none"> • Loob lihtsamaid mustreid, vajadusel toetub näidisele; • kaunistab enda loomingut ringide, täppide, joonte jt kujunditega; • kasutab dekoratiivelementideks endale meelepäraseid looduslikke ja tehismaterjale; • kujundab õpetajaga koos tähtpäevakaardi sündmuse meeleoluga sobivate motiividega. 	
Voolimine	<ul style="list-style-type: none"> • Püüab jäljendada juhendaja poolt ettenäidatud voolimisvõtteid (muljub ja näpistab, rullib ja veeretab); • teeb sõrme, voolimispulga või muu vahendi abil voolimismaterjalisse jäljendeid; • õõnestab ümarvorme süvendit pöidlaga vajutades; • muudab voolimismaterjalide kuju neid pigistades ja venitades; • nii ümar- kui ka piklikke vorme töödeldes loob soovitud esemeid. 	
Joonistamine	<ul style="list-style-type: none"> • Ühendab joonistuses omavahel lihtsad kujundid; • jäljendab lihtsaid kujundeid; • tekitab iseseisvalt jämedate joonistusmaterjalidega (rasvakriitide, pehmete pliiatsitega jne) erinevaid jälgi (täppe ning vertikaalseid, horisontaalseid, sirgeid, lainelisi, katkendlikke ja spiraalseid jooni), püsides paberi piirides. 	
Maalimine	<ul style="list-style-type: none"> • Loputab pintsli meelde tuletusel; • tõmbab pintsliga erineva suunaga jooni, teeb täppe ning katab pindu; • trükib näpuvärvidega sõrmede ja kogu käega; • vajutab jäljendeid, kattes templi iseseisvalt värviga; • võtab pintslile vajaduse korral lisaks värvi ja katab pindu. 	
Meisterdamine	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab kasutada liimipulka; • lõikab kääridega lihtsaid detaile; • kasutab oma töös erinevaid materjale ja ühendab neid omavahel; • oskab paberit kortsutada, käristada, rebida; 	

	<ul style="list-style-type: none"> • lükib paelale, traadile vms auguga esemeid; • valib meelepärased meisterdamisvahendid (looduslikku ja tehismaterjali, paberit jms) ning neid omavahel ühendades või materjale kombineerides loob oma töö. 	
Kunsti vaatlemine, vestlused kunstist	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab oma loomingut, vajadusel toetub abistavatele küsimustele; • näitab meelsasti oma loomingut teistele; • on kaaslaste loomingu suhtes heatahtlik; • vaatab kunstlike loomingut, vestleb nähtust suunavate küsimuste toel. 	

Muusika

Teema	Eesmärgid	Analüüs
Laulmine	<ul style="list-style-type: none"> • Huvitub laululistest tegevustest; püüab õpetajaga kaasa laulda (lauldes kaasa nt üksikuid silpe, sõnu, laululõike); • osaleb laulude esitamises (plaksutab või laulab kaasa). 	
Muusikalis-rütmiline liikumine	<ul style="list-style-type: none"> • Liigub koos õpetajaga vastavalt muusika meeleolule, arvestades pulssi ja meetrumit (nt kõnd ja jooks, päkkadel kõnd, ühe ja vaheldumisi kahe jalaga koputamine, keerutamine paarilisega); • laps oskab moodustada ringi ja ringjoonel kõndida. 	
Muusika kuulamine	<ul style="list-style-type: none"> • Reageerib emotsionaalselt muusika iseloomule (nt plaksutab, kõigutab keha vmt); • kuulab muusikapala lõpuni ja eristab muusikalisi väljendusvahendeid (kiire-aeglane, vaikne-vali). 	
Pillimäng	<ul style="list-style-type: none"> • Mängib muusikat kuulates, liikudes ja lauldes kaasa pulssi või rütmi kehapiiril, kõlapulkadel, randmekuljustel, väikesel trummil ja marakal. 	

Liikumine

Teema	Eesmärgid	Analüüs
Liikumisteadmised	<ul style="list-style-type: none"> • Valib õpetaja korraldusel teiste riiete hulgast välja võimlemisriided; • arvestab rühmakaaslaste aktiivses tegevuses; • sooritab harjutusi õpetaja korralduste ja sõnalise seletuse järgi. 	
Põhiliikumised	<ul style="list-style-type: none"> • Sooritab põhiliikumisi; • säilitab liikudes tasakaalu nii tasa kaalupingil kui ka vähendatud pinnal; • sooritab põhiliikumisi kombinatsioonides ja õpitud harjutustes; • teeb koordineerimise, tasakaalu ja osavust arendavaid harjutusi. 	
Liikumismängud	<ul style="list-style-type: none"> • Mängib matkiva sisuga 2-4 reeglita kõnni- ja jooksumänge; • mängib iseseisvalt aktiivse liikumisega mängu; • pingutab end rühmategevustes ühise eesmärgi nimel. 	
Spordialad: võimlemine	<ul style="list-style-type: none"> • Sooritab võimlemisharjutusi eri asenditest ja erinevate vahenditega; • teeb harjutusi ettenäitamise ja juhendamise järgi ühtses tempos õpetaja ning kaaslastega; • teeb painduvust ja kiirust arendavaid harjutusi; • sooritab juhendamisel kuni neljast harjutusest koosnevat kombinatsiooni; • hoiab oma kohta erinevates rivistustes: kolonnis, ringis, viirus. 	
Spordialad: kelgutamine, suusatamine	<ul style="list-style-type: none"> • Veab tühja kelku; • sõidab kelguga iseseisvalt nõlvakust alla; • liigub suuskadel otsesuunal; • kasutab suuskadel liikudes käte abi ja keppide tuge. 	
Tants ja rütmika	<ul style="list-style-type: none"> • Kõnnib, jookseb ja hüpleb rütmiliselt muusika järgi; • sooritab õpetaja juhendamisel liigutusi muusika järgi erinevas tempos; • sooritab imiteerivaid liigutusi muusika järgi; • plaksutab ja liigub vastavalt rütmile. 	

Vaba aeg ja loodusliikumine	<ul style="list-style-type: none">• Matkab õpetajaga või vanematega looduses;• algatab iseseisvalt mängu;• tegutseb iseseisvalt lasteaia õuealal.	
------------------------------------	---	--

4-5 AASTASE LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED

4-5 AASTASE LAPSE ÜLDOSKUSED

Teema	Eesmärgid	Analüüs
Mänguoskused	<ul style="list-style-type: none">• Algatab erinevaid mängu ja arendab mängu sisu;• konstrueerib, katsetab, eksperimenteerib, uurib erinevaid võimalusi, kasutades kujutlusi, sümboleid, reaalseid esemeid ja objekte;• tegutseb koos eakaaslastega erinevates mänguliikides, loovtegevustes;• eelistab soole vastavaid mängu;• peab kinni mängureeglitest, oskab selgitada reegleid.	
Tunnetus- ja õpioskused	<ul style="list-style-type: none">• Oskab vaadelda, märgata detaile, olulisi tunnuseid ja seoseid;• on ettekujutus numbritest, tähtedest kui sümbolitest;• omandab teadmisi kogemuste ja kõne kaudu, tegutseb aktiivselt ning lahendab probleeme;• kõnes väljendub liht- ja liitlausetega;• reguleerib oma tegevusi sisekõne abil;• keskendub püsivalt tegevusele 20 minutit;• areneb mälu (kordamine, rühmitamine, järjestamine, võrdlemine, kõne, luuletused, laulud, mõistatused, jne);• fantaseerib, jutustab olukordadest, mis toimusid minevikus või leiavad aset tulevikus;• suureneb tahteline tähelepanu, püsivus; positiivne suhtumine töösse, õppimisse.	

Sotsiaalsed oskused	<ul style="list-style-type: none"> • Naudib gruppi kuulumist ja eakaaslaste seltsi, teeb koostööd, jagab, vahetab; • on tundlik teiste hinnangute suhtes, vajab positiivset tagasisidet (enesehinnang); • oskab avalikus kohas sobivalt käituda, teab, mida tohib, mida mitte; • algatab suhtlemist, kuulab teisi; • mõistab teiste inimeste tundeid, mõtteid; • saab aru reeglite olemusest ja nende täitmisest; • väljendab oma emotsioone, räägib nendest. 	
Enesekohased oskused	<ul style="list-style-type: none"> • Suudab keskenduda, koondada tähelepanu tööle, tegevusele, mängule, lõpetab need; • tahab iseseisvalt teha valikuid, otsustada; • orienteerub oma suutlikkuses (ma saan hakkama); • teab oma aadressi, pereliikmete nimesid; • kasutab õigesti söögiriistu, töövahendeid (pliiats, käärid, pintsel, jms); • tuleb toime eneseteenindamisega : riietumine, jalanõude õigesti jalga panemine, tualeti kasutamine, jms. 	

4-5 AASTASE LAPSE AINEVALDKONNAD

Mina ja keskkond

Teema	Eesmärgid	Analüüs
Mina ja minu perekond	<ul style="list-style-type: none"> • Teab kas ta on poiss või tüdruk; • oskab nimetada ja kirjeldada oma pereliikmeid ja lähisugulasi; • oskab öelda oma nime ja vanuse. Oskab end tutvustada ja iseloomustada. 	
Kodu	<ul style="list-style-type: none"> • Vastab küsimustele oma kodu ja pereliikmete kohta; • kirjeldab oma kodu (paneelmaja, eramaja, talu); • nimetab kodu asukoha- linnas (tänav, linn) maal (talukoha nimi); • kirjeldab pereliikmete koduseid tegevusi. 	
Lasteaed	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab nimetada oma rühma nime ja teab kõigi; • rühmakaaslaste ja õpetajate nime; • oskab kirjeldada oma tegevusi ja mängu; • teab oma, võõra ja ühise tähendust; • teab rühmareegleid ja traditsioone. 	
Ametid, elukutsed, tööd	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab nimetada kellena töötavad vanemad; • teab tuntumaid ameteid ja nende juurde kuuluvaid töövahendeid; • soovib osaleda jõukohastes kodutöodes; • põhjendab mängu- või töökoha korrastamise vajadust, asetab töövahendid kokkulepitud kohta. 	
Kodumaa, teised rahvused Eestis	<ul style="list-style-type: none"> • Teab oma rahvust ja keelt ning riigi tähtsamaid sümboleid (lipp, vapp, president, lind lill jne); • oskab kirjeldada tuntumaid rahvakombeid ja nendega seotud tegevusi; • oskab nimetada teisi rahvusi ja keeli. 	
Tähtpäevad, pühad ja kombed	<ul style="list-style-type: none"> • Räägib oma sünnipäevast (kuidas tähistatakse); • nimetab ja kirjeldab tähtpäevi oma peres (isadepäev, emadepäev, jõulud jne); 	

	<ul style="list-style-type: none"> • teab eesti rahva traditsioone, kombeid, tegevusi ja tähistamise vajalikkust (jõulud, mardipäev, kadripäev, lihavõtted, vastlad). 	
Üldinimlikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid	<ul style="list-style-type: none"> • Teab üldtuntud viisakusreegleid; • tunneb ja jälgib lauakombeid; • teab mõistete <i>hea</i> ja <i>paha</i> ning <i>õige</i> ja <i>vale</i> tähendust. 	
Sõprus ja abivalmidus	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab sõpra lohutada ja abistada; • oskab andeks anda ja leppida; • kirjeldab sõbra positiivseid omadusi. 	
Hoolivus, turvalisus ja tähelepanelikkus	<ul style="list-style-type: none"> • Märkab kaaslast, aitab ja on tähelepanelik teiste suhtes; • õpib väljendama oma emotsioone teisi arvestavalt- kurbus, rõõm jne. 	
Suhtumine erinevustesse	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab kirjeldada inimeste erinevusi (näiteks keeleline, vanuseline) ja abivahendeid (ratastool, prillid, kuuldeaparaat, valge kepp). 	
Ehitised	<ul style="list-style-type: none"> • Tunneb ära oma kodumaja, lasteaia ning tuttavad teenindusasutused; • kirjeldab kodumaja eripära: maja osad, ruumid, otstarve ja sisustus; • oskab kirjeldada lasteaia õueala ning seal olevaid vahendeid. 	
Kodumasinad	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab kodumasinaid ja -elektroonikat ning teab nende otstarvet ja nendega seotud ohte. 	
Sõidukid	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab erinevaid sõidukeid (tramm, troll, buss, auto, laev, lennuk jne) ja teab nende otstarvet. 	
Jäätmed	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab kuidas nende kodus prügi sorteeritakse; • teab miks on vaja prügi sorteerida. 	
Tervise väärtustamine	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab tervist hoidvaid tegevusi - toit, liikumine, puhkus, head suhted, mäng, hea tuju; • nimetab toiduaineid, mida tuleks süüa iga päev. 	
Hammaste tervis	<ul style="list-style-type: none"> • Teab ja nimetab hammaste tervise jaoks vajalikke tegevusi- hammaste pesu, loputus, hambaarst, tervislik toit; • peseb hambaid täiskasvanu juhendamisel. 	

Tervislik toitumine	<ul style="list-style-type: none"> • Teab toidupüramiidi ülesehitust; • nimetab toiduaineid, mida tuleks süüa iga päev. 	
Inimkeha tundmine	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab nimetada kehaosi ja teab nende vajalikkust; • teab tähtsamaid siseelundeid (süda, kopsud, seedekulgla). 	
Ohutus ja turvalisus	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab tegevusi, mis võivad olla ohtlikud (jääl, tänaval mäng, kiivrita rattasõit, ujumine järelvalveta); • nimetab ohtlikke kohti, esemeid ja aineid (ehitised, kuum, terav, elekter, tuli, ravimid, kemikaalid); • teab kuidas käituda õnnetuse korral- täiskasvanu poole pöördumine, 112; • teab, et võõraga ei tohi kaasa minna. 	
Kodukoha loodus: veekogud, kodupaiga mets- ja koduloomad: taimed, seemned ja putukad	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab nimetada kodukoha olulisemaid veekogusid (meri, järv, oja) nimetada ja iseloomustada mets- ja koduloomi; • oskab nimetada tuntumaid puid, taimi, seeni ja putukaid lasteaia ja kodu ümbrusest. 	
Loomad: erinevad elupaigad ja eluviisid, välimus, kasv, areng	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab ja kirjeldab tuntumaid mets ja koduloomi, nimetab nende erinevusi; • loomade käitumine eri aastaaegadel (ränded, talveuni, pesaehitus, pojad). 	
Putukad: erinevad elupaigad ja eluviisid, välimus, kasv, areng	<ul style="list-style-type: none"> • Teab putukate elupaiku ja välimust ja arenguetappe. 	
Taimed: erinevad kasvukohad ja vajadused, välimus, kasv, areng	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab nimetada ja kirjeldada tuntumaid puid, taimi, lilli, puu- ja köögivilju. 	
Õö ja päev: nende vaheldumine ja sellega seotud muutused looduses	<ul style="list-style-type: none"> • Eristab ja iseloomustab päeva ja ööd, seostamine taimede ja loomade tegevusega. 	
Aastaajad: nende vaheldumine ja sellega seotud muutused looduses	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab kõiki aastaaegu ja oskab neid iseloomustada (looduse muutumine, riietumine vastavalt ilmale, inimeste ja loomade tegemised). 	

ning loomade ja inimeste tegevused		
Ilmastik: erinevad ilmastikunähtused	<ul style="list-style-type: none"> • Täidab ilmavaatlus tabelit; • nimetab ja kirjeldab ilmastikunähtusi; • teab õhu vajalikkust. 	
Inimese mõju loodusele: loodushoid, säästev areng	<ul style="list-style-type: none"> • Mõistab, et joogivett ja elektrit tuleb kokku hoida; • teab, et inimene saab aidata talvel loomi ja oskab seda teha; • suhtub loodusesse hoolivalt ning käitub seda säästvalt. 	
Valguse, temperatuuri, vee, õhu ja toitainete tähtsus taimedele ning loomadele	<ul style="list-style-type: none"> • Teab, et taimed ja loomad vajavad kasvamiseks vett, valgust ja õhku ning toitu; • oskab kirjeldada temperatuuri mõju taimedele, loomadele ja inimesele. 	
Valgusfoor ja tänava ületamine	<ul style="list-style-type: none"> • Teab valgusfoori tulede süttimise järjekorda ja tulede tähendust; • teab ja kirjeldab kuidas ületada sõiduteed jalgsi ja jalgrattaga (ratas käe kõrval). 	
Liiklusmärgid ja ohutu liiklemine	<ul style="list-style-type: none"> • Tunneb tähtsamaid liiklusmärkide tähendusi; • oskab käituda ja väljuda ühissõidukist; • teab rattaga sõitmise nõudeid. 	
Helkur, turvatool ja turvavöö	<ul style="list-style-type: none"> • Teab turvavöö ja turvatooli vajalikkust sõidukis; • teab helkuri vajalikkust ja teab kuhu helkur kinnitada; • oskab nimetada ohtusid erinevates ilmastikuoludes. 	
Virtuaalkeskkond	<ul style="list-style-type: none"> • Tutvub erinevate meediavahenditega, nende ohtudega. 	

Keel ja kõne

Teema	Eesmärgid	Analüüs
Suhtlemine	<ul style="list-style-type: none"> • Räägib iseendast ja esitab küsimusi täiskasvanu kohta; • kasutab õigesti viisakusväljendeid; 	

	<ul style="list-style-type: none"> algatab ja jätkab täiskasvanuga dialoogi ka väljaspool tegevussituatsiooni nt. vahetab muljeid, esitab küsimusi nt. miks ta nii tegi? kuidas teha? jne; püsib teemas ja läheb kaasa eakaaslaste teemamuutustega; täiskasvanu abiga annab edasi kuulnud teksti sündmuste järgnevust, põhjusi ning tegelaste käitumist; jutustab olupildi või kogemuse põhjal seotud lausungitega kasutades sõnu <i>ja siis, siis, ja</i>; mõistab teksti mida pole otseselt kogenud; suunab kõnega kaaslaste tegevust ja annab sellele hinnangu; teab peast kuni 4-8 realisi luuletusi, liisusalme. 	
Grammatika	<ul style="list-style-type: none"> Kasutab kõnes lihtsamaid põimlauseid; kasutab kõnes <i>–nud ja –tud</i> kesksõnu (nt. söödud- söönud); kasutab kõnes omadussõna võrdlusastmeid (suur-suurem-kõige suurem); kasutab tingivat kõneviisi (mängisin, mängiksin); õpib tundma täishäälikute kirjapilte; ühildab sõnu arvus (<i>karud söövad</i>) ja käändes (<i>ilusale lillele; punase palliga</i>); kasutab kõnes õigesti nimisõna käändvorme mitmuses (<i>ilusatel lillelidel</i>). 	
Sõnavara	<ul style="list-style-type: none"> Mõistab ja kasutab kõnes üld- ja liiginimetusi (<i>kask, tamm-puud; siga, koer-loom, koduloom</i>); kasutab kõnes õigesti aega väljendavaid nimisõnu- <i>hommik, õhtu, päev, öö</i>; kasutab kõnes iseloomu ja hinnangut väljendavaid omadussõnu (<i>arg, kaval, igav jne</i>); kasutab mõningaid vastandsõnu (<i>valge-must, lühike-pikk, must-puhas</i>); kasutab mõningaid liitsõnu (<i>tutt müts, kelgumägi</i>). 	
Hääldamine	<ul style="list-style-type: none"> Kasutab kõnes tuttavaid 2-3 silbilisi sõnu õiges vältes ja silbistruktuuris; 	

	<ul style="list-style-type: none"> • hääldab õigesti kõiki emakeele häälikuid; • hääldab õigesti 3-4 silbilisi tuttavaid sõnu; • hääldab õigesti kõiki häälikuühendeid 1-2 silbilistes tuttava tähendusega sõnades; • hääldab õigesti sageli kasutatavaid võõrsõnu (<i>banaan, diivan, Coca-cola</i>); 	
Kirjalik kõne	<ul style="list-style-type: none"> • Tunneb täiskasvanu häälimise järgi ära hääliku häälikute reas; • õpib kirjutama täishäälikuid; • tunneb ära ja nimetab üksikuid tähti (<i>nimi-oskab kirjutada</i>); • matkib lugemist ja kirjutamist; • kuulab aktiivselt ettelugemist (<i>osutab piltidele, küsib, parandab tuttavat teksti</i>); • tunneb kuulates ära iseseisvalt häälikut häälikute reas ja sõnas. 	

Matemaatika

Teema	Eesmärgid	Analüüs
Hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine	<ul style="list-style-type: none"> • Rühmitab esemeid, olendeid kahe erineva tunnuse alusel; • otsustab kas ese kuulub/ei kuulu hulka; • paaride moodustamisega kujuneb arusaam, kas esemeid on hulkades <i>sama palju, ühepalju, võrdselt, rohkem kui, vähem kui</i>; • loendab 5-piires, tunneb arvude rida 5-ni; • tutvub arvudega 10-ni. 	
Suurused ja mõõtmine	<ul style="list-style-type: none"> • Võrdleb kahte eset suuruse (suurem-väiksem), pikkuse (pikem-lühem), laiuse (laiem-kitsam) järgi ning kasutab mõisteid; • järjestab esemed kõrguse järgi (kõrgem-madalam); • järjestab 3 eset suuruse, pikkuse, laiuse ja kõrguse järgi. 	
Geomeetrilised kujundid ja värvused	<ul style="list-style-type: none"> • Eristab kolmnurka ja nelinurka ning leiab kujunditega sarnaseid esemeid rühmaruumist, õuest, tänavalt; • tunneb ringi leiab kujundiga sarnaseid esemeid rühmaruumist, õuest, tänavalt; 	

	<ul style="list-style-type: none"> tunneb ruudu ja ristküliku sarnasusi ja erinevusi ning leiab sarnaseid kujundeid ümbritsevast. 	
Orienteerumine ajas	<ul style="list-style-type: none"> Teab ööpäeva osi: <i>hommik, päev, õhtu, öö</i> ja oskab neid eristada; kirjeldab sündmusi ja tegevusi <i>eile-täna-homme</i>; leiab aastaegadele iseloomulikke tunnuseid (piltidel, vestlustes jms). 	
Orienteerumine ruumis	<ul style="list-style-type: none"> Määrab vasakut ja paremat poolt; määrab eseme asukohta teise eseme ja lapse suhtes: <i>all-peal, kohal, keskel, äärel, vasakul-paremal</i> (minu ees, minu taga, olen tahvli ees, seisan tooli taga). 	

Kunst

Teemad	Eesmärgid	Analüüs
Kujutamine ja väljendamine	<ul style="list-style-type: none"> Valib mõtte/idee teostamiseks sobivaima vahendi; kujutab naturist inspireeritud asju, objekte isikupäraste sümbolitega, mis olemuselt täienevad ja muutuvad keerukamaks; jutustab oma piltides nii tuttavatest asjadest ja kogetud sündmustest kui ka oma fantaasiatest; kasutab emotsioonide, nähtuste jne kujutamiseks värvitoone oma seostest ja tunnetest lähtuvalt; võrdleb heledamaid ja tumedamaid värvitoone ning tunneb sinist, kollast, punast, rohelist, valget, musta, pruuni, roosat. 	
Kujundamine	<ul style="list-style-type: none"> Koostab elementidest lihtsa korduvskeemiga mustririba (pildiraami äär, tass vms); kujundab kaardi sündmuse meeleoluga sobivate motiividega; valib kaunistusmotiivi ja kannab juhendamisel šablooni või templi abil oma tööle. 	
Voolimine	<ul style="list-style-type: none"> Õõnestab ümarvorme pöidlaga vajutades; muudab voolimismaterjalide kuju neid venitades ja pigistades; kasutades ja ühendades ümarvorme ja piklikke vorme loob soovitud esemeid; ühendab voolitud detaile omavahel. 	

Joonistamine	<ul style="list-style-type: none"> • Jooni ja kujundeid ühendades joonistab sümbolitega, mis täienevad ja muutuvad keerukamaks; • kasutab joonistusvahendeid liigse surveta; • joonistab ning värvib pindu värvi- ja viltpliatsitega, kriitidega, muutes joonte tihedust; 	
Maalimine	<ul style="list-style-type: none"> • Segab värve uue tooni saamiseks; • teeb objektidele väiksemaid detaile pintslile vajutuste- või tõmmetega; • oskab katta maalides pindu; • kasutab töös eri jämedusega pintsleid. 	
Meisterdamine	<ul style="list-style-type: none"> • Rebib, lõikab paberist ribasid ja kujundeid ning kleebib need sõltuvalt töö olemusest; • lükib paelale, traadile vms auguga esemeid; • valib meelepärased meisterdamisvahendid (looduslikud materjalid, tehismaterjalid, paber jms) ja neid kombineerides loob oma töö. 	
Kunsti vaatlemine, vestlused kunstist	<ul style="list-style-type: none"> • Vaatleb omal algatusel raamatuillustratsioone ja kunstitöid ning esitab nende kohta küsimusi ja avaldab arvamust; • jutustab oma töodes kujutatust ja nimetab materjale, mida on kasutatud; • suhtub heasoovlikult kaaslase töödessa. 	

Liikumine

Teema	Eesmärgid	Analüüs
Liikumisteadmised, ohutus, enesekontroll	<ul style="list-style-type: none"> • Osaleb lasteaia spordipäeval; • talub kaotust võistlusmängudes; • teab ja kasutab mõisteid õpitud terminoloogia piires; • mõistab hügieeninõuete olulisust; • õnnetuse või ohu korral teab, kuidas kutsuda appi täiskasvanu. 	

Põhiliikumised	<ul style="list-style-type: none"> • Kasutab põhiliikumisi aktiivses tegevuses ja mängudes; • sooritab staatilist tasakaalu nõud vaid harjutusi; • teeb harjutusi väikevahenditega. 	
Liikumismängud	<ul style="list-style-type: none"> • Käsitseb mängu- ja spordivahendeid loovmängudes; • täidab täpselt liikumismängu reegleid. 	
Spordialad: Võimlemine, pallimängud	<ul style="list-style-type: none"> • Mängib kollektiivseid võistlusmänge; • osaleb jõukohastes teatevõistlustes (nt joone jooksud); • tunnustab nii enda kui ka võistluskaaslase edu. 	
Spordialad: Kelgutamine suusatamine	<ul style="list-style-type: none"> • Veab üksi, kahekesi, kolmekesi kelgul kaaslast; • kelgutades mäest alla oskab pöörata, pidurdada, korjata esemeid ja läbi väravate sõita; • suusatades kasutab libisemist; • käsitseb suusavarustust õpetaja abiga. 	
Tants ja rütmika	<ul style="list-style-type: none"> • Jäljendab liikumisega erinevaid rütme; • liigub vastavalt muusika tempo kiirenemisele ja aeglustumisele; • liigub muusika järgi iseseisvalt ja vabalt. 	
Vaba aeg ja loodusliikumine	<ul style="list-style-type: none"> • Suudab sõita tõukerattaga või kahe rattalise rattaga; • orienteerub koos õpetajaga. 	

Muusika

Teemad	Eesmärgid	Analüüs
Laulmine	<ul style="list-style-type: none"> • Laulab rühmaga samas tempos ning alustab ja lõpetab rühmakaaslastega samal ajal; • laulab peast lihtsamaid õpitud rahva- ja lastelaule. 	
Muusikalis-rütmiline liikumine	<ul style="list-style-type: none"> • Väljendab muusika meeleolu liikumise kaudu (nt plastilise intoneerimise ehk loova liikumisega); 	

	<ul style="list-style-type: none"> tantsib, kasutades eakohaseid tantsuelemente (nt põlvetõste kõnd ja -jooks, liikumine hanereas ja ringis); osaleb laulumängudes. 	
Muusika kuulamine	<ul style="list-style-type: none"> Kuulab laulu ja muusikapala tähelepanelikult lõpuni ning oskab seda muusikaliste väljendusvahendite abil iseloomustada (sh lõbus-nukker, kõrge-madal); väljendab emotsionaalselt kuulatud muusikas tajutud kontrastseid meeleolusid liigutuste ja liikumisega; tunneb kuulmise järgi ära tuttavad laulud. 	
Pillimäng	<ul style="list-style-type: none"> Mängib erinevatel rütmi- ja meloodiapillidel (sh kõlaplaadid, triangel) saateid lasteriimidele, lauludele ja muusikapaladele; laps osaleb lasteorkestris ja improviseerib eakohastel lastepillidel. 	

5-6 AASTASE LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED

5-6 AASTASE LAPSE ÜLDOSKUSED

Teema	Eesmärgid	Analüüs
Mänguoskused	<ul style="list-style-type: none">• Tegutseb kõikides mänguliikides;• naudib võistlusmänge ja võitmist;• suudab algetada mängu, mängida grupis, teha koostööd;• järgib mängus reegleid, nende täitmist teiste poolt;• oskab selgitada reegleid;• kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid.	
Tunnetus ja õpioskused	<ul style="list-style-type: none">• Suudab keskenduda tegevusele 20-30 minutit;• planeerib oma igapäevaseid tegevusi, seab eesmäärke, üritab alustatud tegevuse lõpetada;• osaleb aktiivselt praktilistes, käelistes ja loovtegevustes;• saab aru asjade vahelistest suhetest, omadustest, ajalisest, ruumilisest järjestusest;• kasutab suhtlemisel sidusat kõnet, arutlevat dialoogi;• teab ja kasutab numbreid, tähti kui sümboleid; kirjutab, teeb lihtsamaid matemaatilisi tehteid;• orienteerub oma teadmistes, märkab detaile ja seoseid.	
Sotsiaalsed oskused	<ul style="list-style-type: none">• Sõlmib sõprussuhteid;• suudab oma emotsioone ja käitumist kontrollida;• suudab tegutseda iseseisvalt, vastutab oma tegevuse eest;• abistab teisi, oskab ise abi paluda;• omandab grupi reeglid, arvestab grupi vajadustega.	
Enesekohased oskused	<ul style="list-style-type: none">• Kasutab oma teadmisi igapäevaelulistes situatsioonides ja olukordades;• püstitab endale eesmärgid ja üritab neid ellu viia;• toetub tunnustusele, tähelepanule, emotsionaalsele abile.	

5-6 AASTASE LAPSE AINEVALDKONNAD

Mina ja keskkond

Teema	Eesmärgid	Analüüs
Mina ja minu perekond	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab end tutvustada ja iseloomustada; • kirjeldab oma perekonda ja kodu; • oskab nimetada oma pereliikmeid ja lähisugulasi; • jutustab oma vanavanematest; 	
Kodu	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab oma kodu ja pereliikmete koduseid tegevusi; • teab kodust aadressi ja ühe vanema telefoninumbrit peast. 	
Lasteaed	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab nimetada oma lasteaia, rühma nime ja teab kõigi rühmakaaslaste ja õpetajate nime; • oskab nimetada erinevaid ameteid lasteaias ja teab nende vajalikkust; • teab rühmareegleid ja traditsioone. 	
Ametid, elukutsed, tööd	<ul style="list-style-type: none"> • Kus ja kellena töötavad vanemad; • oskab nimetada erinevaid ameteid ja nende juurde kuuluvaid töövahendeid; • soovib osaleda jõukohastes kodutöödes; • õpib tundma raha otstarvet. 	
Kodumaa, teised rahvused Eestis	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab Eesti riigi sümboleid ja oskab näidata kaardilt oma kodukohta; • oskab kirjeldada tuntumaid rahvakombeid ja nendega seotud tegevusi; • teab ja nimetab Eesti lähinaabreid. 	
Tähtpäevad, pühad ja kombed	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab ja kirjeldab tähtpäevi oma peres (isadepäev, emadepäev, jõulud jne.); • teab Eesti rahvatraditsioone, kombeid, tegevusi ja tähistamise vajalikkust (jõulud, mardipäev, kadripäev, lihavõtted, vastlad). 	

Üldinimlikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid	<ul style="list-style-type: none"> • Teab üldtuntud viisakusreegleid; • tunneb ja jälgib lauakombeid; • mõistab vastutust oma tegude ja käitumise eest; • teab mõiste õige ja vale tähendust. 	
Sõprus ja abivalmidus	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab luua ja hoida sõprussuhet ; • oskab sõpra lohutada ja abistada; • oskab andeks anda ja leppida. 	
Hoolivus, turvalisus ja tähelepanelikkus	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab järgida käitumisreegleid erinevates olukordades; • üksteise aitamine ja tähelepanelikkus teiste suhtes; • õpib väljendama oma emotsioone teisi arvestavalt- kurbus, rõõm jne. 	
Suhtumine erinevustesse	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab kirjeldada inimeste erinevusi - keeleline, vanuseline; • teab nimetada erivajadustega inimestele vajalikke abivahendeid (ratastool, kuuldeaparaat, valge kepp). 	
Ehitised	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab kodumaja ja lasteaia osi ja nende otstarvet, ruume ja kirjeldab sisustust; • oskab nimetada maja ehitamiseks vajalikke materjale (liiv, puit, kivi jne); • oskab nimetada teenindusasutusi ja teab nende vajalikkust. 	
Kodumasinad	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab kodumasinaid ja-elektroonikat ning teab nende otstarvet ja nendega seotud ohte. 	
Sõidukid	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab erinevaid sõidukeid (tramm, troll, buss, auto, rong) ja teab nende otstarvet. 	
Jäätmed	<ul style="list-style-type: none"> • Teab miks on vaja prügi sorteerida. 	
Tervise väärtustamine	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab tervist hoidvaid tegevusi- toit, liikumine, puhkus, head suhted, mäng; • Nimetab toiduaineid, mida tuleks süüa iga päev. 	
Hammaste tervis	<ul style="list-style-type: none"> • Teab ja nimetab hammaste tervise jaoks vajalikke tegevusi- hammaste pesu, loputus, hambaarst, tervislik toit; • jälgib hammaste hoidmise ja hooldamise põhimõtteid igapäevaelus. 	
Tervislik toitumine	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab nimetada toidupüramiidis olevaid toitaineid; 	

	<ul style="list-style-type: none"> oskab nimetada, milliseid toiduaineid on vaja iga päev süüa rohkem ja milliseid vähem, et olla terve. 	
Inimkeha tundmine	<ul style="list-style-type: none"> Oskab nimetada kehaosi ja teab nende vajalikkust. 	
Ohutus ja turvalisus	<ul style="list-style-type: none"> Nimetab tegevusi, mis võivad olla ohtlikud (jääl, tänaval mäng, kiivrita rattasõit, järelevalveta ujumine jm); nimetab ohtlikke kohti, esemeid ja aineid (ehitised, kuum, terav, elekter, tuli, ravimid, kemikaalid); teab kuidas käituda õnnetuse korral- täiskasvanu poole pöördumine, 112; teab, et võõraga ei tohi kaasa minna. 	
Kodukoha loodus: veekogud, kodupaiga mets- ja koduloomad: taimed, seemned ja putukad	<ul style="list-style-type: none"> Oskab kirjeldada kodukoha loodust; oskab nimetada kodukoha olulisemaid veekogusid (meri, järv, oja), nimetada ja iseloomustada mets- ja koduloomi; oskab nimetada tuntumaid puid, taimi, seeni ja putukaid lasteaia ja kodu ümbruses. 	
Loomad: erinevad elupaigad ja eluviisid, välimus, kasv, areng	<ul style="list-style-type: none"> Nimetab ja kirjeldab tuntumaid mets ja koduloomi, nimetab nende erinevusi; loomade käitumine eri aastaegadel (ränded, talveuni, pesaehitus, pojad jm). 	
Putukad: erinevad elupaigad ja eluviisid, välimus, kasv, areng	<ul style="list-style-type: none"> Teab putukate elupaiku ja välimust ja arenguetappe. 	
Taimed: erinevad kasvukohad ja vajadused, välimus, kasv, areng	<ul style="list-style-type: none"> Oskab nimetada teravilju, kirjeldada aias ja metsas kasvavaid söödavaid ning mürgiseid taimi. 	
Õö ja päev: nende vaheldumine ja sellega seotud muutused looduses	<ul style="list-style-type: none"> Eristab ja iseloomustab päeva ja ööd, seostamine taimede ja loomade tegevusega. 	

Aastaajad: nende vaheldumine ja sellega seotud muutused looduses ning loomade ja inimeste tegevused	<ul style="list-style-type: none"> • Seostab muutusi looduses aastaegade vaheldumisega ning oskab neid kirjeldada (looduse muutumine, riietumine vastavalt ilmale, inimeste tegemised); • teab loomade käitumise erinevusi eri aastaegadel; • selgitab ilmastikunähtuste seost aastaegadega. 	
Ilmastik: erinevad ilmastikunähtused	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab täita ilmavaatlustabelit erinevatel aastaegadel; • nimetab ja kirjeldab ilmastikunähtusi; • teab õhu vajalikkust ja kasutamist. 	
Inimese mõju loodusele: loodushoid, säästev areng	<ul style="list-style-type: none"> • Mõistab, et joogivett tuleb kokku hoida; • teab, et inimene saab aidata talvel loomi ja oskab seda teha; • teab kuidas loodusesse hoolivalt suhtuda ning käituda seda säästvalt. 	
Valguse, temperatuuri, vee, õhu ja toitainete tähtsus taimedele ning loomadele	<ul style="list-style-type: none"> • Teab, et taimed ja loomad vajavad kasvamiseks vett, valgust ja õhku ning toitu; • oskab kirjeldada temperatuuri mõju taimedele, loomadele ja inimesele. 	
Valgusfoor ja tänava ületamine	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab kirjeldada oma teekonda kodust lasteaeda; • teab ja kirjeldab kuidas ületada sõiduteed jalgsi ja jalgrattaga; • teab liiklemise erinevusi linnas ja maal. 	
Liiklusmärgid ja ohutu liiklemine	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab käituda ja väljuda ühissõidukist; • teab rattaga sõitmise nõudeid. 	
Helkur, turvatool ja turvavöö	<ul style="list-style-type: none"> • Teab turvavöö ja turvatooli vajalikkust sõidukis; • teab helkuri vajalikkust ja teab kuhu helkur kinnitada; • oskab nimetada ohtusid erinevates ilmastikuoludes. 	
Virtuaalkeskond	<ul style="list-style-type: none"> • Teab erinevaid meediavahendeid ja nendes peituvaid ohte. 	

Keel ja kõne

Teema	Eesmärgid	Analüüs
Suhtlemine	<ul style="list-style-type: none"> • Räägib iseendast ja esitab küsimusi; • kasutab rollimängus erinevat intonatsiooni ja hääletugevust; 	

	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab ja mõistab suhtlemisel nalja ja narritamist; • püsib teemas ja läheb kaasa eakaaslaste teemamuutustega; • täiskasvanu abiga annab edasi kuulnud teksti sündmuste järgnevust, põhjusi ning tegelaste käitumist; • jutustab pildi või kogemuse põhjal seotud lausungitega kasutades sõnu <i>ja siis, siis, ja</i>; • mõistab teksti mida pole otseselt kogenud; • suunab kõnega kaaslaste tegevust ja annab sellele hinnangu; • teab peast kuni 12 realisi luuletusi. 	
Grammatika	<ul style="list-style-type: none"> • Kasutab kõnes õigesti saava ja rajava käände vorme (<i>saab lauljaks, jookseb kivini</i>); • märkab grammatikavigu täiskasvanu kõnes (<i>nt. lugeb-loeb, karu maga-karu magab, lillene-lilleline</i>) ning osutab neile; • kasutab kõnes enamasti õigesti umbisikulist tegumoodi (<i>loetakse, pesti</i>); • kasutab kõnes õigesti tegusõna lihtmineviku vorme (<i>nt. sõitsid, laulsid</i>); • õpib tundma kõiki tähestiku häälikuid. 	
Sõnavara	<ul style="list-style-type: none"> • Kasutab kõnes samatähenduslikke sõnu (<i>nt jookseb, lippab, sibab</i>); • kasutab kõnes õigesti aega väljendavaid määrsõnu- <i>eile, täna, homme</i>; • mõistab samatüveliste sõnade tähenduste erinevusi (<i>nt. joonistaja, joonistus, jooneline</i>); • kasutab kõnes sihilisi ja sihitud tegusõnu (<i>nt. sõidab-sõidutab, jookseb-jooksutab</i>); • nimetab ühte hulka kuuluvaid esemeid (<i>nt. lilled-tulp, roos, nelk</i>). 	
Hääldamine	<ul style="list-style-type: none"> • Kordab järele ja hääldab õigesti kõiki emakeele häälikuid ja tuttava tähendusega sõnu; • hääldab õigesti sageli kasutatavaid võõrsõnu; • määrab hääliku asukoha sõna alguses, keskel ja lõpus. 	

Kirjalik kõne	<ul style="list-style-type: none"> • Häälib täiskasvanu abiga 1-2 silbilisi sõnu; • õpib kirjutama tähti; • kordab eri vältes kahest sõnast koosnevaid ridu (<i>nt. koli-kolli (IIIv), koli-kolli (IIv), koli-kooli (IIIv), koli-kooli(IIv)</i>); • loeb üksikuid sõnu. 	
----------------------	---	--

Matemaatika

Teema	Eesmärgid	Analüüs
Hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine	<ul style="list-style-type: none"> • Tutvub numbritega 12-ni; • leiab õige numbri arvureast, arvurea koostamine 1-12ni; • oskab nimetada arvule eelnevat/järgnevat arvu; • võrdleb arve (<i>on suurem kui, on väiksem kui</i>); • paneb kokku kahe hulga esemeid ja liidab; • tunneb järgarve, vastab küsimusele “mitmes ese puudub?”; • tunneb matemaatilisi sümbboleid (+, -, =, >, <). 	
Suurused ja mõõtmine	<ul style="list-style-type: none"> • Võrdleb ja järjestab esemeid kuni 5 tunnuse järgi; • võrdsustab hulki kuni 5 äravõtmise ja juurdepanemise teel; • annab vajaliku hulga esemeid; • mõõdab pikkust, laiust, kõrgust kokkulepitud mõõtevahendiga; • hindab kaugust silma järgi; • leiab vaadeldavast objektist silma järgi: <i>suurema-väiksema sama suure</i> ning kontrollib objekte kõrvutades. 	
Geomeetrilised kujundid ja värvused	<ul style="list-style-type: none"> • Laob geomeetrilistest kujunditest pilte ja mustreid; konstrueerib ruumilisi mudeleid; • teab ja tunneb tasapinnalisi kujundeid - ring, ruut, kolmnurk, nelinurk, nimetab ristkülikut ja ovaali; • näeb ja oskab kirjeldada ruudu ja ristküliku ning ringi ja ovaali sarnasusi ja erinevusi; • rühmitab kujundeid vormi, suuruse, värvuse vm järgi. 	

Orienteerumine ajas	<ul style="list-style-type: none"> • Teab ööpäeva osi: hommik, päev, õhtu, öö, eile, täna, homme; • eristab mõisteid <i>kiiresti-aeglaselt, varsti, hiljem, kohe</i>; • tunneb mõisteid “täna”, “eile”, “homme”, “ööpäev”, “kuu”, “aasta”; • teab nädalapäevade järjestikuseid nimetusi; • teab käesoleva kuu nimetust. 	
Orienteerumine ruumis	<ul style="list-style-type: none"> • Määrab vasakut ja paremat poolt; • määrab eseme asukohta teise eseme suhtes: <i>all-peal, kohal, keskel, äärel, vasakul-paremal</i>; • orienteerub ruumis ja õues juhendite järgi. 	

Kunst

Teema	Eesmärgid	Analüüs
Kujutamine ja väljendamine	<ul style="list-style-type: none"> • Valib mõtte/idee teostamiseks sobivaima vahendi; • kasutab loovalt geomeetrilisi kujundeid ja nende kombinatsioone keerukamate objektide ülesehitamiseks; • püsib töös valitud teemas seda isikupäraselt tõlgendades; • märkab teoseid või ümbrusest leiduvaid objekte vaadeldes ning kirjeldades detaile ja värve ning tajub meeleolu; • kasutab emotsioonide, nähtuste jne kujutamiseks värvitoone oma seostest ja tunnetest lähtuvalt. 	
Kujundamine	<ul style="list-style-type: none"> • Aitab kujundada tähtpäevadega seotud peolauda ja ruumi; • kujundab kaardi sündmuse meeleoluga sobivate motiividega; • valib kaunistusmotiivi ja kannab juhendamisel šabloonil või templi abil oma tööle; • märkab mustri rütmi ja suudab seda jätkata. 	

Voolimine	<ul style="list-style-type: none"> • Kasutab iseseisvalt tuttavaid voolimismaterjale, arvestades nende eripära; • muudab voolimismaterjalide kuju neid venitades ja pigistades; • kasutades ja ühendades ümarvorme ja piklikke vorme loob soovitud esemeid. 	
Joonistamine	<ul style="list-style-type: none"> • Jooni ja kujundeid ühendades joonistab sümbolitega, mis täienevad ja muutuvad keerukamaks; • kasutab joonistusvahendeid liigse surveta; • joonistab ning värvib oma joonistatud või värviraamatu kujundeid värvi- ja viltpliatsitega, kriitidega, muutes joonte tihedust ja varieerides käe liikumise suunda; • kasutab pindu kattes heledaid ja tumedaid, pakse ja peeni jooni. 	
Maalimine	<ul style="list-style-type: none"> • Segab värve uue tooni saamiseks; • teeb objektidele väiksemaid detaile pintslile vajutuste- või tõmmetega; • oskab katta maalides pindu; • kasutab töös eri jämedusega pintsleid. 	
Meisterdamine	<ul style="list-style-type: none"> • Rebib, lõikab paberist ribasid ja kujundeid ning kleebib need sõltuvalt töö olemusest; • kujundab või täiendab oma tööd, kleepides sellele erinevast materjalist tükke, objekte jms; • valib meelepärased meisterdamisvahendid (looduslikud materjalid, tehismaterjalid, paber jms) ja neid kombineerides loob oma töö. 	
Kunsti vaatlemine, vestlused kunstist	<ul style="list-style-type: none"> • Fantaseerib või mõtleb teose juurde ka loo: <i>mis oli enne, mis juhtub pärast</i>; • jutustab oma töödes kujutatust ja nimetab materjale, mida on kasutatud; • suhtub heasoovlikult kaaslase töödessa. 	

Muusika

Teema	Eesmärgid	Analüüs
Laulmine	<ul style="list-style-type: none">• Laulab väljahingamisel loomuliku häälega;• esitab laule rühmaga samas tempos;• laulab peast teistega koos mõningaid rahva- ja lastelaule.	
Muusikalis-rütmiline liikumine	<ul style="list-style-type: none">• Muudab liikumist muusikaosade ja muusikaliste väljendusvahendite vaheldumise põhjal (tempo, dünaamika, register), arvestades pulssi ja meetrumit (nt liigub hanereas ja ringis nii üksi kui ka paaris);• esitab õpetaja seatud tantse, kasutades õpitud tantsu elemente.	
Muusika kuulamine	<ul style="list-style-type: none">• Kuulab laulu ja muusikapala huviga ning oskab seda iseloomustada;• väljendab kuulatud muusikas tajutud meeleolusid erinevate muusikaliste tegevuste (liikumise, laulmise, pillimängu) kaudu, näiteks järgib tempot ja rütmi kehalise liikumisega või, tundes ära õpitud laulu (kuuldes nii meloodiat kui ka sõnu), hakkab kaasa laulma.	
Pillimäng	<ul style="list-style-type: none">• Mängib ja tunneb kuulates tämbri järgi ära õpitud rütmipille;• mängib rütmisaateid lasteriimidele ja –lauludele;• ansambli mängus osaledes alustab ja lõpetab koos teistega, mängib nendega ühes tempos;• mängib tamburiini, kõlatoru, võrutrummi, kastanjette ja plaatpille ning oskab neid mängida piltsümbolite järgi.	

Liikumine

Teema	Eesmärgid	Analüüs
Liikumisteadmised	<ul style="list-style-type: none">• Osaleb lasteaia spordipäeval;• talub kaotust võistlusmängudes;• teab ja kasutab mõisteid õpitud terminoloogia piires;• mõistab hügieeninõuete olulisust;• õnnetuse või ohu korral teab, kuidas kutsuda appi täiskasvanu.	

Põhiliikumised	<ul style="list-style-type: none"> • Käsitseb väikevahendeid aktiivses tegevuses; • ronib varbseinal vahelduva sammuga ning täidab lisaülesandeid; • kasutab põhiliikumisi aktiivses tegevuses ja mängudes; • sooritab staatilist tasakaalu nõud vaid harjutusi; • teeb harjutusi väikevahenditega. 	
Liikumismängud	<ul style="list-style-type: none"> • Mängib kollektiivseid võistlusemänge; • osaleb jõukohastes teatevõistlustes (nt joone jooksud); • tunnustab nii enda kui ka võistluskaaslase edu; • käsitseb mängu- ja spordi vahendeid loovmängudes. 	
Spordialad: võimlemine	<ul style="list-style-type: none"> • Teeb vahenditega (palliga, hüpsitsaga) eakohaseid harjutusi tehniliselt õigesti; • valitseb oma liigutusi koordineerimise ja tasakaalu nõudvaid harjutusi tehes; • sooritab tasakaalu, painduvust ja osavust arendavaid harjutusi; • valitseb harjutusi tehes oma liigutusi ja kehahoidu; • säilitab dünaamilistes harjutustes tasakaalu. 	
Spordialad: kelgutamine, suusatamine	<ul style="list-style-type: none"> • Veab üksi, kahekesi, kolmekesi kelgul kaaslast; • kelgutab mäest alla, täites eriülesandeid (nt haarab esemeid); • suusatab vahelduva libiseva sammuga; • käsitseb suusavarustust õpetaja abiga. 	
Tants ja rütmika	<ul style="list-style-type: none"> • Jälgendab liikumisega erinevaid rütme; • liigub vastavalt muusika tempo kiirenemisele ja aeglustumisele; • liigub muusika järgi iseseisvalt ja vabalt; • kohandab oma liigutusi ette antud rütmiga; • kasutab lihtsaid tantsusamme üksi ja rühmas tantsides. 	
Vaba aeg ja loodusliikumine	<ul style="list-style-type: none"> • Kasutab spordi- ja mänguväljakute vahendeid sihipäraselt; • sooritab rännakuid ja orienteerub koos õpetajaga; • suudab sõita tõukerattaga ja kahe rattalise rattaga, suusatada ning liikuda rulluisudel. 	

6-7 AASTASE LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED

6-7 AASTASE LAPSE ÜLDOSKUSED

Teema	Eesmärgid	Analüüs
Mänguoskused	<ul style="list-style-type: none">• Tunneb mängust rõõmu ning on suuteline mängule keskenduma;• rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast;• algatab erinevaid mängu ja arendab mängu sisu;• täidab mängudes erinevaid rolle;• järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada;• suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele;• tunneb rõõmu võidust ja suudab taluda kaotust võistlusmängus;• kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid.	
Tunnetus ja õpioskused	<ul style="list-style-type: none">• Saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna;• mõtleb nii kaemuslik-kujundlikult kui ka verbaalselt, saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi;• tegutseb sihipäraselt, on suuteline keskenduma kuni pool tundi;• kavandab ja korraldab oma igapäevategevusi ja viib alustatud tegevused lõpuni;• tegutseb uudes olukorras täiskasvanu juhiste järgi;• suhtub õppimisse positiivselt – tahab õppida, uurida, esitada küsimusi, avastada ja katsetada;• rühmitab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel;• kasutab materjali meeldejätmiseks kordamist.	

Sotsiaalsed oskused	<ul style="list-style-type: none"> • Püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses; • tahab ja julgeb suhelda – huvitub suhetest ja tunneb huvi teiste vastu; • hoolib teistest inimestest, osutab abi ja küsib seda vajadusel ka ise; • osaleb rühma reeglite kujundamisel; • oskab teistega arvestada ja teha koostööd; • loob sõprussuhteid. 	
Enesekohased oskused	<ul style="list-style-type: none"> • Suudab oma emotsioone kirjeldada ning tugevaid emotsioone, nt rõõmu, viha, sobival viisil väljendada; • kirjeldab enda häid omadusi ja oskusi; • oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele; • algatab mängu ja tegevusi; • tegutseb iseseisvalt ja vastutab oma käitumise eest; • teab, mis võib olla tervisele kasulik või kahjulik ning kuidas ohutult käituda; • saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused; • kasutab erinevaid vahendeid heaperemehelikult ning tegevuse lõppedes koristab enda järelt. 	

6-7 AASTASE LAPSE AINEVALDKONNAD

Mina ja keskkond

Teema	Eesmärgid	Analüüs
Mina ja minu perekond	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab nimetada oma pereliikmeid ja lähisugulasi; • teab oma kohustusi ja õigusi; • kirjeldab enda omadusi ja huve; • oskab end tutvustada ja iseloomustada; • jutustab oma vanavanematest; • mõistab et pered võivad olla erinevad. 	
Kodu	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab oma kodu (paneelmaja, eramaja, talu) ja nimetab kodu asukoha- linnas (tänav, linn) maal (talukoha nimi); • kirjeldab pereliikmete koduseid tegevusi ja nimetab oma kohustusi nende hulgas; • teab kodust aadressi ja telefoni. 	
Lasteaed	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab nimetada oma lasteaia, rühma nime, teab aadressi ja kõigi rühmakaaslaste ja õpetajate nimesid; • oskab nimetada erinevaid ameteid lasteaias ja teab nende vajalikkust; • teab rühmareegleid ja traditsioone. 	
Kool	<ul style="list-style-type: none"> • Teab, et lasteaia lõpetamisel läheb edasi kooli; • oskab kirjeldada, mille poolest lasteaed erineb koolist. 	
Ametid, elukutsed, tööd	<ul style="list-style-type: none"> • Kus ja kellena töötavad vanemad; • oskab nimetada erinevaid elukutseid ja nende vajalikkust; • mõistab töö ja vastutuse tähtsust; • osaleb jõukohastes kodutöodes; • selgitab raha otstarvet. 	
Kodumaa, teised rahvused Eestis	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab nimetada erinevaid sündmusi mille puhul heisatakse riigilipp; • nimetab Eesti riigi ja koduvalla sümboleid; • oskab kirjeldada tuntumaid rahvakombeid ja nendega seotud tegevusi; 	

	<ul style="list-style-type: none"> • oskab nimetada teisi rahvusi ja keeli, kombeid ja traditsioone; • teab ja nimetab eesti lähinaabreid, oskab neid leida kaardilt. 	
Tähtpäevad, pühad ja kombed	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab ja kirjeldab tähtpäevi lasteaias ja kodus (tarkusepäev, lastekaitsepäev, jõulud jne.) ja teab nende tähistamise vajalikkust; • teab eesti rahva traditsioone, kombeid, tegevusi ja tähistamise vajalikkust (jõulud, mardipäev, kadripäev, lihavõtted, vastlad); • oskab nimetada riiklikke pühi ja nendega seotud traditsioone (riigi aastapäev, võidupüha). 	
Üldnimelikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid	<ul style="list-style-type: none"> • Teab mõistete ausus ja autus tähendust ning oskab vastavalt käituda; • oskab järgida käitumisreegleid erinevates olukordades (kaupluses, teatris, kirikus, kalmistul, muuseumis jne); • mõistab vastutust oma käitumise ja tegude eest. 	
Sõprus ja abivalmidus	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab luua ja hoida sõprussuhet, teab sõpruse tähendust, oskab kirjeldada sõbraks olemist ning olla sõber; • kirjeldab tundeid, mis tekivad tülitsedes ja leppides. 	
Hoolivus, turvalisus ja tähelepanelikkus	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab kirjeldada oma emotsioone ja tundeid ning arvestab teiste tunnetega (kurbus, rõõm jne.); • oskab kaasinimestega tähelepanelikult käituda (vanemad, vanavanemad). 	
Suhtumine erinevustesse	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab kirjeldada inimeste erinevusi- keeleline, vanuseline, abivahendeid (ratastool, kuuldeaparaat, valge kepp); • oskab arvestada oma arvamusest ja huvidest erinevaid arvamusi ja huve; • pakub abi erivajadustega inimestele oma võimete ja võimaluste piires. 	
Ehitised	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab kirjeldada vanaaja kodu ja selle sisustust, teab nimetada kõrvalhooneid ning nende otstarvet; • oskab nimetada maja ehituseks kasutatavaid materjale (liiv, puit, kivid jm); 	

	<ul style="list-style-type: none"> • oskab nimetada teenindusasutusi ja nende vajalikkust (kauplus, ilusalong, pank, polikliinik jm); • teab nimetada kodukohale olulisi ehitisi (kirik, kool). 	
Kodumasinad	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab kodumasinaid ja -elektroonikat ning teab nende otstarvet ja nendega seotud ohte. 	
Sõidukid	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab või kirjeldab erineva töö tegemiseks vajalikke sõidukeid (prügiauto, kraana, kiirabi jm) ja teab nende otstarvet. 	
Jäätmed	<ul style="list-style-type: none"> • Teab miks on vaja prügi sorteerida; • oskab kasutada asju korduvalt; • mõistab asjade säästliku kasutamise vajalikkust (tarbetud ostud, raiskamine). 	
Tervise väärtustamine	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab tervist hoidvaid tegevusi- toit, liikumine, puhkus, head suhted, mäng; • nimetab toiduaineid, mida tuleks süüa iga päev; • teab mis on haigus; • teab milline tegevus või käitumine kahjustab tervist (suitsetamine sh passiivne, alkohol, narkootikumid, vägivald). 	
Hammaste tervis	<ul style="list-style-type: none"> • Teab ja nimetab hammaste tervise jaoks vajalikke tegevusi- hammaste pesu, loputus, hambaarst, tervislik toit; • jälgib hammaste hoidmise ja hooldamise põhimõtteid igapäevaelus. 	
Tervislik toitumine	<ul style="list-style-type: none"> • Teab toidupüramiidi ülesehitust; • nimetab toiduaineid, mida tuleks süüa iga päev ja mida süüa vähem. 	
Inimkeha tundmine	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab nimetada kehaosi ja teab nende vajalikkust; • tunneb erinevaid siseelundeid (süda, kopsud, seedekulgla jne) ja nende talitust; • teab tüdruku ja poisi erinevusi. 	

Ohutus ja turvalisus	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab tegevusi, mis võivad olla ohtlikud (jääl, tänaval mäng, kiivrita rattasõit, ujumine järelvalveta); • nimetab ohtlikke kohti, esemeid ja aineid (ehitised, kuum, terav, elekter, tuli, ravimid, kemikaalid) ja oskab tegutseda ohuolukorras; • teab kuidas käituda õnnetuse korral- täiskasvanu poole pöördumine, 112; • teab, et võõraga ei tohi kaasa minna; • teab kuidas käituda eksinuna linnas/maal/metsas. 	
Kodukoha loodus: veekogud, kodupaiga mets- ja koduloomad: taimed, seemned ja putukad	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab nimetada kodukoha olulisemaid veekogusid (meri, järv, oja), nimetada ja iseloomustada mets- ja koduloomi; • oskab nimetada tuntumaid puid, taimi, seeni ja putukaid lasteaia ja kodu ümbrusest; • oskab nimetada teravilju, mida kasutatakse söögiks. 	
Loomad: erinevad elupaigad ja eluviisid, välimus, kasv, areng	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab ja kirjeldab tuntumaid mets- ja koduloomi, nimetab nende erinevusi; • loomade käitumine eri aastaegadel (ränded, talveuni, pesaehitus, pojad). 	
Putukad: erinevad elupaigad ja eluviisid, välimus, kasv, areng	<ul style="list-style-type: none"> • Teab putukate elupaiku ja välimust ja arenguetappe. 	
Taimed: erinevad kasvukohad ja vajadused, välimus, kasv, areng	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab nimetada ja kirjeldada aias ja metsas kasvavaid taimi (marjad: mustikas, maasikas, pohl, sõstar, tikker; puud: õuna-, pirni-, kirsipuu, toomingas, pihlakas). 	
Õö ja päev: nende vaheldumine ja sellega seotud muutused looduses	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab oma sõnadega loodust ja inimesi erinevates tsüklites: ööpäev, nädal, aastaring. 	
Aastaajad: nende vaheldumine ja sellega seotud muutused	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab kõiki aastaageid ja oskab neid iseloomustada (looduse muutumine, riietumine vastavalt ilmale, seemnete külv, viljakoristus, mererannas olemine, riisumine, suusatamine, jm ja kirjeldab loomade tegemisi); 	

looduses ning loomade ja inimeste tegevused	<ul style="list-style-type: none"> • seostab muutusi looduses aastaegade vaheldumisega ning oskab neid kirjeldada. 	
Ilmastik: erinevad ilmastikunähtused	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab täita ilmavaatlus tabelit; • nimetab ja kirjeldab ilmastikunähtusi vastavalt aastaajale. 	
Inimese mõju loodusele: loodushoid, säästev areng	<ul style="list-style-type: none"> • Suhtub ümbritsevasse hoolivalt ning käitub seda säästvalt, nimetab positiivsete ja negatiivsete tegevuste mõju loodusele; • teab, et inimene saab aidata talvel loomi ja oskab seda teha; • teab, kuidas viga saanud või hüljatud looma aidata; • suhtub ümbritsevasse hoolivalt ning käitub seda säästvalt; • osaleb looduse korrastamises. 	
Valguse, temperatuuri, vee, õhu ja toitainete tähtsus taimedele ning loomadele	<ul style="list-style-type: none"> • Teab, et inimesed, taimed ja loomad vajavad kasvamiseks vett, valgust ja õhku ning toitu; • oskab kirjeldada temperatuuri mõju taimedele, loomadele ja inimesele. 	
Valgusfoor ja tänava ületamine	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab kirjeldada oma teekonda kodust lasteaeda; • teab ja kirjeldab kuidas ületada sõiduteed ja ristmikku jalgsi ja jalgrattaga; • teab liiklemise erinevusi linnas ja maal; • oskab kasutada numbreid 112 ja 110. 	
Liiklusmärgid ja ohutu liiklemine	<ul style="list-style-type: none"> • Tunneb tähtsamaid liiklusmärke; • oskab käituda ja väljuda ühissõidukist; • teab rattaga, rulaga ja rulluiskeudega sõitmise nõudeid (kiiver, kaitsmed, ohutud paigad). 	
Helkur, turvatool ja turvavöö	<ul style="list-style-type: none"> • Teab turvavöö ja turvatooli vajalikkust sõidukis; • teab helkuri vajalikkust ja teab kuhu helkur kinnitada; • oskab nimetada ohtusid erinevates ilmastikuoludes. 	
Virtuaalkeskkond	<ul style="list-style-type: none"> • Teab erinevaid meediavahendeid ja nendes peituvaid ohte. 	

Keel ja kõne

Teema	Eesmärgid	Analüüs
--------------	------------------	----------------

Suhtlemine	<ul style="list-style-type: none"> • Kasutab dialoogis erinevaid suhtlusstrateegiaid (veenmine, ähvardamine jm) sõltuvalt eesmärkidest; • valib intonatsiooni ja sõnu olenevalt suhtlejast (laps/täiskasvanu) ja kohast (kodu, võõras koht); • jutustab olu- ja tegevuspiltide järgi, kirjeldab tuttavaid esemeid ja nähtusi, andes edasi põhisisu ja olulised detailid; • tuletab mõttelüngaga tekstis iseseisvalt puuduva info; • räägib sellest, mida hakkab tegema; • laiendab täiskasvanu suunamisel teksti (tuletab eelnevat ja järgnevat tegevust, sündmust); • jutustamise ajal täpsustab ja parandab oma teksti. 	
Grammatika	<ul style="list-style-type: none"> • Kasutab kõnes õigest kõiki käändvorme ainsuses ja mitmuses sh harva esinevaid (nt olev kääne: <i>arstina</i>); • kasutab kõnes käändvorme harva esinevates funktsioonides (nt kohakäänded ajasuhete väljendamisel: hommikust-õhtuni); • kasutab kõnes õigesti osastava ja sisseütleva käände erinevaid lõpuvariante (nt <i>palju linde, konni, autosid</i>); • kasutab kõnes enamasti õigeid laadivahelduslikke sõnu (<i>poeb-pugema, siga- sead</i>); • kasutab õigesti põimlauseid, mis väljendavad põhjust (<i>..., sest...</i>), tingimust (<i>kui..., siis</i>), eesmärki (<i>..., et...</i>). 	
Sõnavara	<ul style="list-style-type: none"> • Selgitab kuulnud kujundlike väljendite (tuul ulub, kevad koputab aknale) tähendust oma sõnadega ja/või toob enda kogemusega seotud näiteid; • kasutab kõnes mõningaid abstrakse tähendusega sõnu (tunded, vaimne tegevus: <i>tunnen, mõtlen, arvan, julge, lahke</i>); • kasutab kõnes inimese tegevust iseloomustavaid sõnu; • kasutab õigesti aja- ja ruumisuhteid väljendavaid sõnu (nt vahel, kohal, otsas, varem, hiljem, enne, pärast); • mõistab üldnimetusi (sõidukid, elusolendid, kehaosad jm). 	
Hääldamine	<ul style="list-style-type: none"> • Kordab järele ja hääldab õigesti võõrhäälikuid (<i>f, z</i>) tuttavates sõnades (<i>fanta, fazer</i>); 	

	<ul style="list-style-type: none"> • hääldab õigesti sageli kasutatavaid võõrsõnu; • oskab kasutada valju, vaikset ja kuuldavat häält ning erinevat intonatsiooni kõnes. 	
Kirjalik kõne	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab ja kirjutab enamikke tähti; • veerib 1-2-silbilisi sõnu kokku; • häälib õigesti 1-2-silbilisi ka sulghäälikuid sisaldavaid häälikuühendita sõnu; • eristab kuulmise järgi teistest pikemat häälikut; • jagab kuuldud lause sõnadeks; • muudab täiskasvanu eeskujul sõna vältestruktuuri (<i>koll-kool, linna-lina, tibu-tippu</i>); • tunneb muinasjuttu ja luuletust kui kirjanduszanri. 	

Eesti keel kui teine keel

Teema	Eesmärgid	Analüüs
Kuulamine, kõnelemine	<ul style="list-style-type: none"> • Mõistab lihtsamat argiteemalist eestikeelset kõnet; • tunneb ära ja mõistab õpitud sõnu ja väljendeid ning kasutab neid oma kõnes; • saab aru korraldusest ja toimib vastavalt; • saab aru lihtsast küsimusest ning vastab sellele õpitud sõnavara piires; • kasutab kõnes sobivaid viisakusväljendeid; • teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule. 	
Eesti kultuuri tutvustamine	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab nimetada tuntumaid Eesti kohanimi ja inimesi. 	

Matemaatika

Teema	Eesmärgid	Analüüs
Hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine	<ul style="list-style-type: none"> • Tunneb numbreid 12-ni; • leiab õige numbriga arvureast, arvurea koostamine 1-12ni; 	

	<ul style="list-style-type: none"> oskab koostada matemaatilist jutukest kahe etteantud hulga järgi; tunneb matemaatilisi sümboleid (+, -, =, >, <); liidab ja lahutab 10-ne piires. 	
Suurused ja mõõtmine	<ul style="list-style-type: none"> Mõõdab pikkust, laiust, kõrgust ja vedelikku kokkulepitud mõõtevahendiga; teab igapäevaelus kasutatavaid pikkusmõõte cm, m, km; teab igapäevaelus kasutatavaid massimõõte g, kg; teab igapäevaelus kasutatavaid mahumõõtu l; teab igapäevaelus kasutatavaid rahaühikuid sent, euro ning kasutab neid mängutegevustes. 	
Geomeetrilised kujundid ja värvused	<ul style="list-style-type: none"> Eristab ruumilisi kujundeid (kuup, kera, risttahukas, püramiid) tasapinnalistest kujunditest (ruut, ring, ristkülik, kolmnurk). 	
Orienteerumine ajas	<ul style="list-style-type: none"> Teab kuude nimetusi ning enda sünnikuud ja -päeva; määrab kellaega täis-, pool-, veerand-, kolmveerandtundides ning koostab päevakava; kasutab kõnes õigesti sõnu enne, praegu, hiljem-varem, noorem-vanem. 	
Orienteerumine ruumis	<ul style="list-style-type: none"> Orienteerub tasapinnal (paberil). 	

Kunst

Teema	Eesmärgid	Analüüs
Kujutamine ja väljendamine	<ul style="list-style-type: none"> Kasutab loovalt geomeetrilisi kujundeid ja nende kombinatsioone keerukamate objektide ülesehitamiseks; püsib valitud teemas, seda isikupäraselt tõlgendades; jutustab tegelaste tegevusest, omavahelistest suhetest tegevusajast ja -kohast; rõhutab kõige tähtsamat oma töös värvi, suuruse või asukoha valikuga; 	

	<ul style="list-style-type: none"> tunneb värve ja nimetab erinevaid värvitoone (hallikas, taevasinine jne). 	
Kujundamine	<ul style="list-style-type: none"> Märkab mustri rütmi ja jätkab seda; kujundab kaunistusmotiivi või mustri vastavalt kaunistatavale esemele; selgitab omavalmistatud (voolitud, volditud) eseme otstarvet ja nimetab koha kuhu see sobib; aitab kujundada tähtpäevaks ruumi ja peolauda. 	
Voolimine	<ul style="list-style-type: none"> Kasutab iseseisvalt tuttavaid voolimismaterjale, arvestades nende eripära; valmistab koos täiskasvanuga uusi voolimissegusid. 	
Joonistamine	<ul style="list-style-type: none"> Kasutab koos erinevaid joonistusvahendeid nende olemusest lähtuvalt; värvib kujundeid varieerides käe liikumise suunda; sobitab pindu kattes heledaid ja tumedaid, peeni ja jämedaid jooni. 	
Maalimine	<ul style="list-style-type: none"> Segab värve uue tooni saamiseks; väldib värvide määrdumist; kasutab töös eri jämedusega pintsleid; kasutab töös pintslit erinevalt (pintslit otsa ja külge). 	
Meisterdamine	<ul style="list-style-type: none"> Rebib, lõikab paberist ribasid ja kujundeid ning kleebib need sõltuvalt töö olemusest; kujundab või täiendab oma tööd, kleepides sellele erinevast materjalist tükke, objekte jms; valib meelepärased meisterdamisvahendid (looduslikud materjalid, tehismaterjalid, paber jms) ja neid kombineerides loob oma töö; valmistab lihtsa mänguasja. 	
Kunsti vaatlemine, vestlused kunstist	<ul style="list-style-type: none"> Fantaseerib või mõtleb teose juurde ka loo: mis oli enne, mis juhtub pärast; jutustab oma töödes kujutatust ja nimetab materjale, mida on kasutatud; 	

	<ul style="list-style-type: none"> • suhtub heasoovlikult kaaslase töödesse; • kasutab raamatuillustratsioone, fotosid ja kunstiteoseid oma töö lähtealusena, luues oma variandi. 	
--	---	--

Liikumine

Teema	Eesmärgid	Analüüs
Liikumisteadmised	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab erinevaid spordialasid ja kaks kuni kolm Eesti tuntumat sportlast; • keskendub sihipärasele kehalisele tegevusele; • liikudes ja mängides peab kinni üldistest ohutusreeglitest (valides sobivad paigad ja vahendid); • peseb ennast pärast aktiivset kehalist tegevust. 	
Põhiliikumised	<ul style="list-style-type: none"> • Sooritab põhiliikumisi pingevabalt, nii et liigutused on koordineeritud ja rütmilised; • säilitab paigal olles ja liikudes tasakaalu; • kasutab harjutusi tehes mõlemat kätt korraga, täpsust nõudvas tegevuses kasutab domineerivat kätt. 	
Liikumismängud	<ul style="list-style-type: none"> • Võistleb kombineeritud teatevõistluses (nt takistusriba läbimine); • mängib sportlike elementidega mängu (korvi visked, jalgpall, jne); • organiseerib ise liikumismänge; • kasutab ausa mängu põhimõtteid ning peab kinni kokkulepitud mängureeglitest. 	
Spordialad: võimlemine	<ul style="list-style-type: none"> • Valitseb oma liigutusi nii ruumis, maastikul kui ka tänaval; • orienteerub mänguväljakul ning sooritab kujundliikumisi, olles kolonnis esimene; • sooritab painduvust, kiirust, vastupidavust ja jõudu arendavaid tegevusi. 	
Spordialad: kelgutamine, suusatamine	<ul style="list-style-type: none"> • Osaleb kelguvõistlustel (kaugusele, täpsusele); • sõidab nõlvakust alla põhiasendis; • suusatab koordineeritud liikumisega; 	

	<ul style="list-style-type: none"> • käsitseb suusavarustust iseseisvalt. 	
Tants ja rütmika	<ul style="list-style-type: none"> • Sooritab rütmiliikumisi ühel ajal kaaslasega; • liigub enda tekitatud rütmi järgi ning vahelduva tempoga kiirelt aeglasele; • väljendab liikumise kaudu emotsioone; • kasutab liikudes loovalt vahendeid (linte, rätikuid, rõngaid). 	
Vaba aeg ja loodusliikumine	<ul style="list-style-type: none"> • Tegutseb iseseisvalt koduümbruse mängu- ja spordiväljakul; • mängib lihtsamaid maastikumänge. 	

Muusika

Teema	Eesmärgid	Analüüs
Laulmine	<ul style="list-style-type: none"> • Laulab ilmekalt loomuliku häälega ja vaba hingamisega; • laulab eakohaseid rahva- ja lastelaule nii rühmas/ansamblis kui ka üksi. 	
Muusikalis-rütmiline liikumine	<ul style="list-style-type: none"> • Liigub vastavalt muusika meeleolule; • väljendab ennast loovalt muusikalis-rütmilise liikumise kaudu. 	
Muusika kuulamine	<ul style="list-style-type: none"> • Suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning kuulatud muusikat iseloomustada; • eristab kuulmise järgi laulu ja pillimängu; • eristab tämbri ja kõla järgi õpitud pille. 	
Pillimäng	<ul style="list-style-type: none"> • Mängib eakohastel rütmi- ja meloodiapillidel õpitud lauludele ja instrumentaalpaladele lihtsaid kaasmänge; • mängib lastepillidel ja oskab mängida ka pilliansamblis. 	

Digipädevused

Teema	Eesmärgid	Analüüs

Sisuloome	<ul style="list-style-type: none"> • Loob koos õpetajaga digitaalset sisu; • väljendab end loominguliselt kasutades IKT võimalusi: pildid, tekstid, multimeediumide loomine. 	
Suhtlus ja koostöö	<ul style="list-style-type: none"> • Kasutab täiskasvanu abiga e-keskkondi (e-mail, FB, Skype jm) suhtlemaks sõprade või perekonnaliikmetega; • jagab täiskasvanu abiga oma loomingut- fotosid, pilte, videosid. 	
Probleemilahendus	<ul style="list-style-type: none"> • Õpetaja juhendamisel oskab kasutada digivahendeid (fotoaparaat, videokaamera, diktofon, nutitelefon, arvuti, tahvelarvuti); • areneb kriitilise mõtlemise oskus (vahendite otstarve, võimalused ja ohud); • kujunevad probleemilahendamise oskused, mis kaasnevad tehnoloogia kasutamisega. 	
Digikodanik	<ul style="list-style-type: none"> • Tutvub IKT vahendite turvalise kasutamisega: ohutus, suhtlemine, küberkiusamine, meelelahutus ja allalaadimine (Programm „Turvaliselt internetis“ https://laps.targaltinternetis.ee/). 	
Tehnoloogia ja innovatsioon	<ul style="list-style-type: none"> • Õpib tundma tehnoloogilisi vahendeid ja erinevaid programme (nt robotika vahendid, interaktiivne tahvel). 	

ÕPPE- JA KASVATUSTEgevuse KORRALDUS

Lasteaia õppeaasta perioodi pikkus

Alasniidu Lasteaia õppeaasta algab kalendriaasta 1. septembril ja kestab järgneva kalendriaasta 31. augustini. Aktiivne õppeperiood kestab kalendriaasta 1. septembrist järgneva kalendriaasta 31. maini. 1. juunist kuni 31. augustini toimub õpitu kinnistamine ning põhirõhk on mängulistel ja laste liikumisaktiivsust toetavatel õuetegevustel.

Päevakava koostamise põhimõtted

Päevakava koostamisel lähtutakse sotsiaalministri määrusest nr 61, vastu võetud 24.09.2010.a „Tervisekaitseõuded koolieelses lasteasutuses tervise edendamisele ja päevakavale”.

Päevakava koostatakse riikliku õppekava alusel, arvestades lasteasutuse lahtioleku aega ning laste vanuserühmi. Rühmade päevakavad koostatakse ja korrigeeritakse iga õppeaasta alguses vastavalt laste vanusele õpetajate ja õppejuhi poolt.

Päevakavas võimaldatakse väikelastele (kuni kolme aasta vanuseni) vähemalt üks kord päevane uneaeg. Vanematele lastele on tagatud päevas üks tund puhkeaega valikuvõimalustega une või mõne muu vaikse tegevuse vahel. Lapsed viibivad iga päev õues, sõltuvalt ilmastikust üks kuni kaks korda. Rühmade päevakavad kinnitab direktor käskkirjaga hiljemalt 1. septembriks.

Rühma õppeaasta tegevuskava struktuur

Rühmade tegevuskavad kinnitab õppejuht hiljemalt 15. septembril.

Rühma aasta tegevuskavas kajastuvad:

- rühma koosseis: laste vanuseline ja sooline koosseis, laste huvid, individuaalsus, erinevad kultuuritraditsioonid, rühma tavad jne;
- õppeaasta eesmärgid ja põhimõtted. Eesmärgid lähtuvad lasteaia üldeesmärkidest ja põhimõtetest ning rühma eripärast ja on aluseks õppeprotsessi planeerimisel;
- lasteaia õppekavast tulenevad vanuselised eesmärgid;
- rühmasisesed üritused;
- planeeritud koostöö lastevanematega.

Rühmade õppeaasta tegevuskava tutvustatakse lapsevanematele ja võimalusel kaasatakse lapsevanemaid õppe- ja kasvatustegevuse protsessi. Rühma tegevuskavad kuuluvad lasteaia õppekava juurde ja lapsevanematel on nendega võimalus tutvuda lasteaia kohapeal.

Rühma tegevuskavad on paindlikud, õpetajad võivad muuta planeeritud teemasid, tegevusi, üritusi, jne. Muudatused kajastuvad õppeaasta tegevuskavas ning analüüsitakse rühma õppeaasta aruandes.

Õppe- ja kasvatustegevuse päeviku täitmine ELIIS-i keskkonnas

Õppe- ja kasvatustegevuse päeviku täitmine toimub ELIIS-i keskkonnas ja see on ametlik dokument, mille täitmine on igal lasteaia tööpäeval kohustuslik ning mille eest vastutab õpetaja.

Õppe- ja kasvatustegevuse sissekandes kajastuvad päevakirjelduse lahtris õppevaldkondade eesmärgid. Analüüsi lahtris arutletakse, millised on läbiviidud tegevuste tulemused, kas püstitatud eesmärgid saavutati, mis läks hästi ja millised on parendusvõimalused.

Õppe- ja kasvatustegevus toimub läbi projektõppe. Projekti kokkuvõtte täidetakse ELIIS-i keskkonnas, kus kajastuvad projekti teema, algus- ja lõpukuupäev, õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, projektiga seotud õppekäigud, üritused, jms ning analüüs. Projekti esitlemine toimub projekti lõppedes õpetajate koosolekul.

LAPSE ARENGU ANALÜÜSIMISE JA HINDAMISE PÕHIMÕTTED NING KORRALDUS

Lapse arengu hindamine ja analüüsimine

Lapse arengu hindamise aluseks on eeldatavad üldoskused ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade tulemused. Nende põhjal koostatakse lapse arengukaart, mida täidetakse ELIIS-i keskkonnas üks kord õppeaastas kevadeti. Lapse arengut kirjeldatakse lapsest lähtuvalt, väärtustades saavutatut ning tunnustades lapse toimetulekut, positiivseid hoiakuid ja õpihuvi. Lapse arengu jälgimine ja analüüsimine on oluline lapse eripära mõistmiseks, erivajaduste väljaselgitamiseks, positiivse enesehinnangu ja arengu toetamiseks ning õppe- ja kasvatustegevuse kavandamiseks koostöös lapsevanemaga. Õpetajad viivad läbi vaatlusi ning jälgivad lapsi nii igapäevatoimingutes, vabamängus kui ka õpetaja suunatud tegevustes. Õpetaja tutvustab lapsevanemale lapse arengu hindamise põhimõtteid ja korraldust.

Tervisekaitseõuetest (*Tervisekaitseõuded koolieelses lasteasutuses tervise edendamisele ja päevakavale, 2010*) lähtuvalt peab lapsevanem informeerima lasteasutuse direktorit kirjalikult lapse tervise seisundist tulenevatest eritingimustest, mille alusel personal kohandab võimaluse korral päevakava, kasvukeskkonda ning õppe- ja kasvatustegevuse korraldust.

Lapse arengu jälgimist ja arenguvestluse tulemus dokumenteeritakse „Isikuandmete kaitse seaduses“ sätestatud tingimustel.

Arengumapp

Lapse arengu dokumenteerimiseks koostatakse igale lapsele arengumapp, kuhu kogutud materjal annab ülevaate lapse saavutustest ja arengust lasteasutuses viibitud perioodi jooksul.

Lapse arengumappi täidab õpetaja koos lapsega kogu õppeaasta jooksul. Laps kaasatakse tema joonistuste, meisterduste kogumisse ja nende seast tööde valimisse, mis lisatakse lapse arengumappi. Lapse arengumapp on lapsevanemaga arenguvestluse läbiviimisel aluseks, et näidata lapse individuaalset arengut aastate lõikes. Lapsevanemal on õpetajaga eelnevalt kokkulepitud ajal võimalik tutvuda oma lapse arengumapiga. Lasteaiast lahkudes saab laps oma arengumapi kaasa.

Arengumapp sisaldab:

- lapse andmeid, huvitavaid ütlemissi, tema oskusi, tugevaid külgi, vaba aja kunstitöid koos kommentaaridega, erinevaid töölehti, eelnevate aastate arenguvestluse materjale, lapsevanema küsitluslehti;
- lapse arenguvestluse kokkuvõtet (õpetaja ja lapsevanema poolt allkirjastatuna);

- vajadusel individuaalset arenduskava.

Lapsevanemaga arenguestluse läbiviimise kord

Tagasiside lapse arengu kohta antakse lapsevanemale arenguestluse käigus, mis toimub üks kord õppeaastas, uute laste vanematele toimub perevestlus õppeaasta algul.

Arenguestlus toimub kõikides vanuseastmetes, kus osalevad õpetaja(d) ja võimalusel mõlemad lapsevanemad, vajadusel kaasatakse teisi spetsialiste või juhtkonna liikmeid.

Arenguestluste ajakava koostab õpetaja ja lapsevanemad valivad sobiva aja.

Arenguestlusel kasutatavad materjalid on lapse arengumapp, arengukaart ELIISI-i keskkonnas ja olemasolul individuaalne arenduskava.

Arenguestlusel antakse tagasiside lapse arengust ning püstitatakse eesmärgid ja ülesanded järgmiseks õppeaastaks ning selgitatakse välja lapsevanema seisukohad ja ootused lapse arengu suhtes. Arenguestluse läbiviimisel koostavad õpetajad arenguestlusest kokkuvõtte (Lisa 1), mille allkirjastavad õpetajad ja lapsevanem(-ad) ning see lisatakse lapse arengumappi.

Arenguestluste kokkuvõtetest koostatakse arenguestluste aruanne (Lisa 2), mis esitatakse arenguestluste lõpul õppejuhile.

Koolivalmiduskaart

Koolivalmiduskaart tugineb haridus- ja teadusministri 31.08.2011 määruses nr 44 „Koolieelse lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse alaste kohustuslike dokumentide loetelu ja nende täitmise kord“ kehtestatud nõuetele.

Lasteaia lõpetamisel väljastatakse lapsevanemale tema lapse koolivalmiduskaart. Koolivalmiduskaart on dokument, milles kirjeldatakse laste, kes on saanud enne käimasoleva aasta 1. oktoobrit seitsme aastaseks või kelle vanemad taotlevad põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 7 lõike 5 alusel koolikohustuslikust east noorema lapse kooli õppima asumist või kellel on nõustamiskomisjoni soovitusel koolikohustus ühe õppeaasta võrra edasi lükatud, põhikooli- ja gümnaasiumi-seaduse § 9 lõike 3 alusel, arengu tulemusi üldoskustes ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades, lähtuvalt koolieelse lasteasutuse riiklikust õppekavast, tuues välja lapse tugevused ja arendamist vajavad küljed.

Lasteaia õppekavas tähendab koolivalmidus lapse valmisolekut õpitegevuse alustamiseks, mis väljendub lapse soovis õppida, omandada uusi teadmisi, jälgida täiskasvanu selgitusi ja korraldusi. Koolivalmiduskaardil kirjeldatakse lapse arengunäitajaid: tunnetus- ja õpioskused, sotsiaalsed- ja mänguoskused, enesekohased oskused, kõneareng ja üldfüüsiline areng ning

kokkuvõtte lapse koolivalmidusest. Koolivalmiduskaardi aluseks on lapse arengu hindamise ja arengueestluste tulemused. Koolivalmiduskaart on neutraalne ja hinnanguvaba, toetab lapse enesehinnangut, lähtub konkreetsest lapsest, väärtustab tema saavutusi, tunnustab tema toimetulekut ja arengut ning positiivseid hoiakuid ja huve.

Koolivalmiduskaardi allkirjastavad selle koostamisel osalenud isikud, sh õpetaja(d), lapsevanem (eestkostja), vajadusel tugispetsialistid ja lasteasutuse direktor või selleks volitatud isik. Lasteaia õppekava läbinud laste kohta koostatud koolivalmiduskaardid on väljastatud allkirja vastu lapsevanematele ning piiratud juurdepääsuga koopia säilitatakse elektrooniliselt ELIIS-i keskkonnas.

Alasniidu Lasteaia koolivalmiduskaardi väljastamise kord

Üldsätted:

- koolivalmiduskaart on ametlik dokument;
- kõik koolivalmiduskaardid registreeritakse.

Koolivalmiduskaardi koostamine:

- koolivalmiduskaart vormistatakse ELIIS-i keskkonnas;
- koolivalmiduskaart koostatakse Eesti Vabariigi ametlikus asjaajamiskeeles (eesti keel);
- koolivalmiduskaardi koostamisest võtavad osa kõik lapsega töötanud õpetajad ja tugispetsialistid;
- koolivalmiduskaart koostatakse ühes eksemplaris, mis esitatakse lapsevanemale ja arhiveeritakse ELIIS-i keskkonnas;
- koolivalmiduskaardi paber kandjal väljastamisel allkirjastatakse see õpetajate ning direktori poolt.

Koolivalmiduskaardi väljastamine:

- koolikohustuslikus eas lapsele (PGS § 9 lg 2 alusel on koolikohustuslik laps, kes on saanud enne käimasoleva aasta 1. oktoobrit seitsme aastaseks);
- koolivalmiduskaart väljastatakse lapsevanemale lasteasutusest lahkudes;
- vanem esitab koolivalmiduskaardi kooli, kuhu laps asub õppima.

Koolivalmiduskaardi väljastamine koolikohustuslikust east nooremale lapsele:

- lasteaia kohustus on hinnata koolivalmidust, õppima asumist ei pea soovitama, kui õpetajad ja lasteaia tugispetsialistid seda õigeks ei pea ning laps ei ole kas vaimselt, füüsiliselt ja/või emotsionaalselt kooliks valmis;

- juhul, kui õpetajad, tugispetsialistid ning lapsevanemad on koolikohustuslikust east noorema lapse koolivalmiduse osas eriarvamusel, suunatakse laps koos lapsevanematega nõustamiskomisjoni;
- õpetaja(d) ja lasteaia tugispetsialistid koostavad nõustamiskomisjonile esitamiseks lapse individuaalse arengu jälgimise kaardi (Lisa 3).

Koolikohustuse täitmise edasilükkamine:

- kui laps ei ole vaimselt, füüsiliselt ja/või emotsionaalselt saavutanud koolikohustuslikku ikka jõudes õpingute alustamiseks vajalikku koolivalmidust, võib ta nõustamiskomisjoni soovitusel asuda koolikohustust täitma ühe õppeaasta võrra hiljem;
- lasteaed väljastab lapse individuaalse arengu jälgimise kaardi, mille lapsevanem esitab nõustamiskomisjonile.

Koolivalmiduskaardi säilitamine:

- Alasniidu Lasteaias säilitatakse koolivalmiduskaart ELIIS-i keskkonna arhiivis;
- koolivalmiduskaarte säilitatakse viis aastat.

ERIVAJADUSEGA LAPSE ARENGU TOETAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS

Laps on arenguliste erivajadustega kui tema võimed, tervislik seisund või muud omadused (sh keha-, kõne, meele- või kognitiivne puue, emotsionaalsed ja käitumisraskused, üld- või erianekus, keeleline või kultuuriline taust) erinevad sedavõrd, et tavapärase õpikeskkond ning õppe- ja kasvatusprotsess ei toeta tema võimete arengut piisavalt. Lapse varane erivajaduste või andekuse määramine ning vastava arendustegevuse alustamine annavad parema võimaluse lapse arengu ja õppimise toetamiseks.

Lapse eakaaslastest oluliselt erineva käitumise märkamisel on tugispetsialisti(de)l koostöös õpetajatega õigus rakendada käitumise jälgimise päevikut (Lisa 3), milles kajastuvad tähelepanekud lapse käitumise osas. Käitumise jälgimise päevikut täidavad tugispetsialisti poolt määratud isikud. Käitumise jälgimise päevikuga on õigus tutvuda vaid konkreetse lapse vanematel ning seda säilitatakse lapse arengumapis.

Vajadusel koostavad rühma õpetajad õppeaasta algul koostöös lasteaias töötavate tugispetsialistidega ning lapsevanematega lapsele individuaalse arenduskava (IAK) (Lisa 4). Vähemalt üks kord õppeaastas tehakse kokkuvõtte individuaalse arenduskava rakendumisest, arengukeskkonna sobilikkusest ning lapse edasistest vajadustest. Lapse võimete kohase ja mitmekülgse arengu toetamiseks tuleb vajadusel teha muudatusi õppe- kasvatustöös (eesmärgistuses, oodatavates tulemustes, õppekorralduses).

Eripedagoogi roll lasteaias:

- koordineerib hariduslike erivajadustega laste õppe- ja kasvatustööd; uurib lapse kõnet ja tunnetuslike protsesside arengutaset;
- kujundab ja arendab lapse kõnet kui peamist suhtlusvahendit;
- jälgib erivajadusega lapse arengut rühmas ja soovitab uusi arendamisvõtteid ja vahendeid;
- nõustab õpetajaid ja lapsevanemaid;
- osaleb vajadusel rühma koosolekutel, aruteludes ja vestlusingides, vajadusel ka arenguestlustes;
- teeb ettepanekuid eriarstide, -spetsialistide konsultatsioonidele suunamiseks ning vormistab koostöös õpetajatega vajalikud dokumendid;
- annab teavet juhtkonnale.

Tegevusterapeudi roll lasteaias

Tegevusterapeut hindab laste oskusi ning arengut erinevates valdkondades:

- eneseteenindusoskused - riietumine (nööbid, lukud, paelte sidumine jne), esmahügieen (kätepesu jne), söömine (söögiriistade kasutamine);
- käelised oskused - peen- ja jämemotoorika, kahe käe ja silma-käe koostöö, käte liikuvus ja jõudlus;
- tunnetuslikud protsessid - tähelepanu- ja keskendumisvõime, mälu, loogika;
- viib läbi tegevusteraapiat, et arendada lapse oskusi vastavalt lapse arengule, kasutades erinevaid mängulisi ning loovaid tegevusi;
- nõustab õpetajaid ning lapsevanemaid, annab soovitusi ning aitab kohandada lapse kasvukeskkonda;
- osaleb vajadusel rühma koosolekutel, aruteludes vajadusel ka arenguestlustes;
- dokumenteerib teraapiaprotsessi ELIIS-i keskkonnas ning annab tagasisidet lapsevanematele ning vajadusel juhtkonnale;
- teeb ettepanekuid eriarstide, -spetsialistide konsultatsioonidele suunamiseks ning vormistab koostöös õpetajate ja lasteaia tugispetsialistidega vajalikud dokumendid.

Arenguliste erivajadustega laste välja selgitamine

Igal õppeaastal septembri- ja oktoobrikuu jooksul selgitab lasteaia tugispetsialist koostöös õpetajatega välja lapsed, kes vajavad oma arengulistest iseärasustest tulenevalt individuaalsemat lähenemist ja kaardistab laste vajadused ning planeerib oma tegevused lähtuvalt iga lapse individuaalsest arengutasemest ja -vajadustest. Tugispetsialist jälgib rühmades lapsi ning nende tegevusi, vestleb täiendava informatsiooni saamiseks õpetajatega ja lastevanematega, nõustab neid nii meetodilistes kui kasvatuslikes küsimustes ning vajadusel annab soovitusi edasisteks uuringuteks pöörduda teiste erialaspetsialistide poole. Lapse arengu jälgimisel peetakse võrdselt oluliseks nii lapse vaimset, füüsilist kui ka emotsionaalset arengut ning arengu hindamisel arvestatakse lapse vanusega ning tuginetakse Alasniidu Lasteaia õppekavas esitatud eeldatavatele õpitulemustele. Kõik individuaalsed küsitlused, vaatlused, uuringud ja tegevused viiakse läbi lapsevanema nõusolekul.

Andekas laps

Andekaks loetak last, kellel on olemas individuaalne potentsiaal saavutada silmapaistvat edu ühel või mitmel alal. Andeka lapse arengu toetamine lasteaias on meeskonnatöö. Lapse tavapärasest kõrgemate võimete ilmnemisel kas ühes või mitmes valdkonnas (lingvistiline,

loogilis-matemaatiline, muusikaline, kehalis-kinesteetiline või kunstiline), teavitab õpetaja ja/või tugispetsialist lapsevanemaid lapse võimetest ja suutlikkusest ning ja annab lapsevanemale soovitusi ja nõu, millisel viisil annet edasi arendada. Vajadusel koostavad õpetajad koostöös lasteaia tugispetsialistidega ja lapsevanematega andekale lapsele individuaalse arenduskava. Vähemalt üks kord õppeaastas tehakse kokkuvõtte individuaalse arenduskava rakendumisest, arengukeskkonna sobilikkusest ning lapse edasistest vajadustest.

Lapsevanemate teavitamine

Lapse tugiteenustele suunamise vajadusest teavitab tugispetsialist lapsevanemaid e-kirja teel, kus palub lapsevanematel kinnitada oma nõusolek lapse tugiteenustel osalemiseks. Vajadusel ja/või vanema soovi korral vestleb tugispetsialist ka lapsevanematega individuaalselt, annab ülevaate planeeritavatest tegevustest ning annab lapsevanemale soovitusi lapse arendamiseks kodustes tingimustes.

Individuaalne töö lastega

Tegevused toimuvad üks kord nädalas individuaalselt või 2-4-liikmelistes gruppides. Lapsed käivad tugispetsialisti juures tunniplaani alusel, tunniplaani koostatakse igal aastal oktoobrikuu jooksul. Tunniplaanis võivad ette tulla muudatused, mis on seotud laste puudumistega, lasteaia või rühma ühistegevustega või personali koolitustega.

Koostöö teiste institutsioonidega

Vajadusel suunatakse arenguliste erivajadustega lapsed täiendavatele uuringutele Põhja-Eesti Rajaleidja keskusesse, kus toimub konkreetse lapse arengutasemest lähtuvalt pedagoogilis-psühholoogiline hindamine ja/või süvendatud kõneuuring ning vajadusel antakse lapsevanematele soovitusi kas lapse sobivate õppe- ja kasvatustingimuste kohaldamiseks, eriarstide poole lisauuringutele pöördumiseks ja/või lapse sobivasse erilasteaeda/rühma suunamiseks. Põhja-Eesti Rajaleidja keskusesse pöörduvad ka koolipikenduse taotlejad või lapsevanemad, kes soovivad kooliealisest noorema lapse kooli panna, kuid lapsevanemad, õpetajad ning lasteaia tugispetsialistid jäävad lapse kooliküpsuse saavutamise osas eriarvamusele. Harku valla sotsiaal- ja tervishoiuosakonna ülesandeks on koostöös haridusametite ja lapsevanematega lapse käitumise, arengulise erivajaduse, õpiraskuse riski või muu probleemi ilmnemisel lapsevanemaid nõustada ja

vajadusel teenustele suunata. Teiste institutsioonide poole pöördumiseks koostavad õpetajad koostöös lasteaia tugispetsialistidega lapse individuaalse arengu jälgimise kaardi.

Dokumentatsioon

Tugispetsialisti juures käivate laste nimekiri kantakse ELIIS-i keskkonda tugispetsialisti päeviku alla. Tugispetsialist hindab lapse arengut vähemalt kahel korral aastas (sügisel ja kevadel), oma lapse arenguga on igal lapsevanemal võimalik tutvuda ELIIS-i keskkonnas kõnearengukaardi all.

Individuaalse arenduskava koostamine

Rühmakaaslastest oluliselt erineva arengutasemega lastele või lastele, kellele on eriarsti poolt määratud diagnoos, koostatakse individuaalne arenduskava. Individuaalne arenduskava koostatakse koostöös õpetajatega, lasteaia tugispetsialistidega ja lapsevanematega. Individuaalse arenduskava rakendatavust hinnatakse vähemalt ühel korral õppeaastas ja vajadusel viiakse sisse kohandused. Individuaalne arenduskava on dokument, mis määrab kindlaks erivajadusi arvestava õpetuse individuaalsed eesmärgid ja sisu, õpetuse protsessi ja ajalise kestuse, õppematerjali kohandamise ja hindamise. Individuaalse arenduskava rakendamine võimaldab võimete kohaste arendustegevuste pakkumist erivajadustega lapsele.

Individuaalse arenduskava koostamise etapid:

- võimaliku erivajadustega lapse märkamise;
- erivajaduste kahtluse korral täpsustavad hindamistegevused;
- õpetajate ja tugispetsialistide võrgustiku omavaheline arutelu ilma lapsevanemata;
- lapsevanemad kutsutakse vestlusele, neid teavitatakse tähelepanekutest ning pakutakse välja võimalus individuaalse arenduskava koostamiseks;
- individuaalse arenduskava koostamisel lähtutakse konkreetsest lapsest ja valitakse välja probleemsed valdkonnad. Lapsele individuaalse arenduskava koostamisel osalevad kõik lasteaia lapsega tegelevad täiskasvanud: õpetajad, assistendid, õpetaja abi, lasteaia tugispetsialistid;
- lapsevanemad tutvuvad eelnevalt kirja pandud kavaga ning vajadusel teeb individuaalse arenduskava koostanud meeskond kavas parandusi ja täiendusi lapsevanemalt lisanduva informatsiooni alusel;
- individuaalse arenduskava kinnitavad kõik osapooled allkirjaga;

- individuaalse arenduskava rakendamise jooksul teevad õpetajad ja tugispetsialistid märkmeid edasiminekute ja probleemide kohta.

LAPSEVANEMAGA KOOSTÖÖ PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS

Uutele lastevanematele korraldatakse juunis või augustis avatud uste päev, kus vanemad saavad lasteaeda puudutavat infot (lasteaia kodukord ja päevakava, vajalikud riided, koostöö tähtsus õpetaja ja lapsevanemate vahel jne). Lastevanemate sügisesel koosolekul tutvustatakse lastevanematele rühma õppe- ja kasvatustegevuste eesmärgid ja põhimõtteid, arutatakse läbi tähtsamad üritused, õppekäigud ning rühmareeglid. Õpetajad teevad lapsevanemaga lapse arengu toetamiseks koostööd, mis põhineb dialoogil, vastastikusel usaldusel ja lugupidamisel. Õpetaja annab lapsevanematele regulaarselt ülevaadet lapse arengust ning loob lapsevanemale võimalused saada tuge ja nõu õppe- ja kasvatusküsimustes. Lastevanematega kokkuleppel võib õpetaja kaasata lapsevanemaid õppe- ja kasvatustegevustesse.

Lapsevanematega koostöö vormid:

- individuaalne vestlemine lapse lasteaeda tulemise ja minemise ajal;
- personaalsed kirjalikud teated lapsevanematele;
- elektrooniline kirjavahetus;
- oluline info rühma teadete tahvil, lasteaia kodulehel, ELIIS-i keskkonnas ja FB-lehel;
- lastevanematega kohtumine kindlaksmääratud ajal;
- lapse arenguestlus;
- lastevanemate nõustamine ja koolituste läbiviimine;
- avatud uste päevad rühmas ja lasteaias;
- lastevanemate osalemine lasteaia- ja rühmaüritustel;
- lastevanemate koosolekud.

Vajadusel toimub lasteaias lapsevanemate nõustamine õppe- ja kasvatustöö küsimustes. Nõustamine on aktiivne koostöö protsess lapsevanemaga, et leida lahendusi kasvatuslikele küsimustele või toetada vanemat lapse kasvatamisel.

Õppeaasta algul valivad iga rühma lapsevanemad ühe liikme ja asendusliikme lasteaia hoolekogusse. Hoolekogu koosolekud toimuvad vastavalt hoolekogu tööplaanile. Lapsevanemaid kaasatakse läbi hoolekogu lasteaia arengu- ja õppekava koostamisse ning arendustegevusse. Lasteaias viiakse süsteemselt läbi lastevanemate rahulolu uuringuid, mille analüüsi tulemusi kasutatakse õppeaasta tegevuskavas ja lasteaia uue arengukava koostamisel.

Lastevanemate koosolekute läbiviimise kord

Lastevanemate koosoleku viivad läbi õpetaja(d) vähemalt ühel korral õppeaastas. Õppeaasta esimene koosolek on kohustuslik läbi viia enne õppeaasta esimest hoolekogu koosolekut.

Koosoleku kutse saadetakse õpetaja poolt lapsevanematele vähemalt kaks nädalat enne koosoleku toimumist kokkulepitud infokanali kaudu.

Koosoleku läbiviimine:

- koosoleku alguses valitakse protokollija;
- sügisesel koosolekul valitakse/kinnitatakse hoolekogu liige ja asendusliige;
- antakse ülevaade õppe- ja kasvatustöö korraldusest;
- tutvustatakse ühisüritusi;
- toimub päevakohaste teemade arutelu ja otsused;
- jooksvad küsimused.

Protokollimine:

Kokkuvõtvasse protokoll (Lisa 5) märgitakse:

- koosoleku toimumise aeg (algus, lõpp), kuupäev, kuu ja aasta;
- koosoleku läbiviija;
- koosoleku protokollija;
- osalejate nimed;
- arutluste teemad;
- vastuvõetud otsused.

Kui protokollis on kirja pandud konfidentsiaalset teavet, mille avalikuks tulemine kahjustaks osapooli, määratakse protokollile juurdepääsupiirang.

LASTEAIA ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

Lasteaia õppekava uuendamise aluseks on Lasteaia sisehindamise tulemused ja rühmade ning lasteaia õppeaasta õppe- ja kasvatustegevuse analüüs ja lastevanemate ettepanekud. Õppekava analüüsitakse üks kord õppeaastas kevadperioodil õppe- ja kasvatustegevuste kokkuvõtetes, võetakse arvesse õpetajate ja lastevanemate ettepanekuid ja vajadusel viiakse selle alusel õppekavasse täiendused ja muudatused. Tulenevalt ettepanekutest viiakse õppekavasse täiendused sisse hiljemalt 31. augustiks. Muudatused kooskõlastatakse pedagoogilise nõukoguga ja tutvustatakse hoolekogule. Õppekava kinnitatakse direktori käskkirjaga.

Lisa 1. LAPSEVANEMAGA ARENGUVESTLUSE KOKKUVÕTE

1. Arenguestluse alused (ankeet, arengumapp, jm):

.....
.....
.....

2. Lapse arengu hetkesesisu lühikirjeldus:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. Lapse arendamist vajavad valdkonnad:

.....
.....
.....
.....
.....

Arenguestlus toimus (kuupäev):

Arenguestlusel osalesid (ees- ja perekonnanimi, allkiri):

Lisa 2. LASTEVANEMATE ARENGUVESTLUSTE ARUANNE

Rühm:	
Laste arv rühmas:	
Läbiviidud arenguvestluste arv:	
Mitu lapsevanemat keeldus vestlusest: Põhjus:	
Arenguvestlused toimusid (aeg, koht)	.
Arenguvestluse alused	
Laste arengu hetkesesisu lühikirjeldus	
Laste arendamist vajavad valdkonnad	
Milline on teie, kui õpetajate arvamus arenguvestluste kohta?	

Kuupäev:

Õpetajad:

Lisa 3. KÄITUMISE JÄLGIMISE PÄEVIK

Kuupäev, kellaaeg	Kirjelda käitumist	Mis võisid kutsuda/kutsusid ebasobiva käitumise esile	Kuidas olukord lahenes?

Lisa 4. LAPSE INDIVIDUAALSE ARENGU JÄLGIMISE KAART

Üldandmed lapse kohta

Nimi:

Sünniaeg:

Vanus:

Lasteasutus:

Rühma liik:

Kodune keel:

1. Üld- ja peenmootorika, füüsiline areng

2. Eneseteenindus

3. Silmaring, huvid ja motivatsioon

4. Mäng ja sotsiaalsed oskused

5. Emotsionaalne seisund ja käitumine

6. Suhtlemine ja kõne

7. Tunnetustegevus

8. Kokkuvõte ja soovitused edasiste tegevuste osas

Kuupäev:

Õpetajad:

Lapsevanem:

Lisa 5. LAPSE INDIVIDUAALNE ARENDUSKAVA

LAPSE INDIVIDUAALNE ARENDUSKAVA nr 01.09.20...

Kaardi avamise aeg (kuupäev):

Nimi:

Sünniaeg:

Rühma liik:

Kodune keel(ed):

Lapse arendusmeeskond:

Õpetajad:

Assistendid, õpetaja abi:

Muusikaõpetaja:

Liikumisõpetaja:

Tugispetsialistid:

1. Üld- ja peenmotoorika, füüsiline areng

2. Eneseteenindus

3. Silmaring, huvid ja motivatsioon

4. Mäng ja sotsiaalsed oskused

5. Emotsionaalne seisund ja käitumine

6. Suhtlemine ja kõne

7. Tunnetustegevus

8. Õpetaja tähelepanekud ja soovitused lapse oskuste alusel

Õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnad	Lapse tugevad küljed	Arendamist vajavad küljed
Mina ja keskkond		
Keel ja kõne		
Matemaatika		
Kunst		
Muusika		
Liikumine		

Otsus: (vajab/ei vaja individuaalset arenduskava)

--

Arendusliku töö eesmärgid:

Tunnetus- ja õpioskused

Eeldatavad oskused	Koostamise kuu ja aasta Abistamine (abi väheneb)	Koostamise kuu ja aasta Omandatus ja märkused

Motoorsed oskused

Eeldatavad oskused	Koostamise kuu ja aasta Abistamine (abi väheneb)	Koostamise kuu ja aasta Omandatus ja märkused

Suhtlemisoskused (rääkimine ja kõne mõistmine)

Eeldatavad oskused	Koostamise kuu ja aasta Abistamine (abi väheneb)	Koostamise kuu ja aasta Omandatus ja märkused

Sotsiaalsed oskused

Taunitav käitumine	Soovitav käitumine	Sekkumisviis	Omandatus ja märkused

Eneseteenindusoskused

Eeldatavad oskused	Koostamise kuu ja aasta Abistamine (abi väheneb)	Koostamise kuu ja aasta Omandatus ja märkused

Individuaalse arenduskava koostajad:

Õpetajad:

Tugispetsialistid:

Lapsevanem(ad):

Lapsevanemale!

Kinnitan, et olen tutvunud (lapse nimi)
koostatud individuaalse arenduskavaga ning olen nõus, et lapse arengu toetamine nii lasteaias
kui kodus toimub selle alusel.

Lapsevanema(te) allkiri:

Kuupäev:

Lisa 6. LASTEVANEMATE KOOSOLEKU PROTOKOLL

ALASNIIDU LASTEAED

LASTEVANEMATE KOOSOLEKU PROTOKOLL nr

...../...../.....

Koosoleku algus:

Koosoleku lõpp:

Koosoleku läbiviijad:

Protokollija:

Osalejad: (vaata Lisa 1)

Päevakorrapunktid	Aeg	Läbiviija

Pkp. 1

Arutluse käik:

Otsustati:

Pkp. 2

Arutluse käik:

Otsustati:

Pkp. 3

Arutluse käik:

Otsustati:

Pkp. 4

Arutluse käik:

Otsustati:

OTSUSED:

Otsused	Täitmise tähtaeg	Vastutajad

Koosoleku läbiviijad

Protokollija

Nimi ja allkiri

Nimi ja allkiri

Nimi ja allkiri

